БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряд-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 292 (8512)
ДЕКАБРИИН 14
СУББОТО
1957 он

Сэн 20 мүнгэн.

Республика дотор байрын гэрнүүдые саашадаа улам олоор бариха гээшэ партийна, советскэ, профсоюзна болон ажахын бүхы органуудай шухалын шухала зорилго мүн гэжэ тоолохо.

ГЭР БАЙРЫН БАРИЛГЫЕ ХҮГЖӨӨХЭ ТУШАА КПСС-ЭЙ ЦК-ГЭЙ, СССР-ЭЙ МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ТОГТООЛЫЕ ДҮҮРГЭХЭ ХЭМЖЭЭ-ЯБУУЛГАНУУД ТУХАЙ

1957 оной декабриин 3—4-дэ болоһон КПСС-эй обкомой VIII пленумэй тогтоол

«Гэр байрын барилгые хүгжөөхэ тушаа КПСС-эй ЦК-гэй, СССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые дүүргэхэ хэмжээ-ябуулганууд тухай» асуудалаар КПСС-эй обкомой секретарь А. У. Хахаловай элидхэлые шагнажа, зүбшэн хэлсээд байхадаа, КПСС-эй обкомой Пленум иигэжэ тэмдэглэнэ: республика дотор байрын гэрнүүдэй улам олоор баригдадаг болоошье һаань, городуудай, хүдэлмэришэнэй посёлогуудай болон тосхонуудай хүн зон болбосон түхэлтэй гэр байрануудаар ехээр дуталдаһаар, мүн культурно-ажаһуудалай эмхи зургаануудые бүри олоор бариха шухала байһаар. Республикын городууд болон хүдэлмэришэнэй тосхонуудта һуудаг хүн бүхэндэ дунда зэргээр 3,7 дүрбэлжэн метр байрын талмай, хүдөө нютагай хүн бүхэндэ дүрбэн дүрбэлжэн метр талмай хүртэнэ, тиихэдэ хүдэлмэрншэдэй, албахаагшадай болон колхознигуудай нилээд олон бүлэнэр хуушарһан гэрнүүдтэ ажаһуудаг байха юм.

Министерствонүүдэй, зургаануудай, промышленна предприятинуудай, ажахын организацинуудай хэдэ хэдэн хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө, мүн республикын партийна, советскэ болон профсоюзна органуудай зүгһөө энэ шухала хэрэгтэ ёһотой анхарал хандуулагдадаггүй байһан ушар ажалшадай мүнөө хүрэтэр болбосон түхэлтэй, бүгэдэндэ хүртэхэ байрын гэрнүүдтэй боложо шадаадуй байһанай гол шалтагаануудай нэгэниинь мүн.

Олон промышленна предприятинуудай болон организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд байрын гэрнүүдэй барилгые подрядаар хүдэлдэг барилгын организацинуудта сүм даалгажархёод, байрын гэрнүүдые олоор бариха арга боломжо, мүнгэ зөөри нэмэжэ олохо гэжэ оролдодоггүй байха юм. Олон промышленна предприятинууд, министерствонүүд, зургаанууд болон барилгын организацинууд байрын гэрнүүдые, мүн культурно-ажаһуудалай байшангуудые бариха хэрэгтэ гүрэнэй һомолһон мүнгэ зөөриие жэл бүхэндэ бултыень хэрэглэжэ шададаггүй, гэр байра болон культурно-ажаһуудалай байшангуудые ашаглалгада оруулха түсэбые дүүргэдэггүй байна. Гансал зургаадахи табанжэлэй түрүүшын жэлдэ республикын городуудай болон хүдэлмэришэнэй тосхонуудай ажалшадта 14 мянга шахуу дүрбэлжэн метр байрын талмайе дутуу үгтэһэн байна. Мүн 1957 ондошье байрын гэрнүүдые, культурно-ажаһуудалай байшангуудые бариха түсэб тон хангалтагүйгөөр бэелүүлэгдэжэ байна. Гүрэнэй түсэбөөр 1957 ондо ашаглалгада оруулагдахаар хараалагдаһан 80,1 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрэй оройдоол 54 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гэрынь гү, али 67,4 процентнь байгша оной 11 һарын туршада бэлэн болгогдоо. Нютагай Соведүүд, илангаяа Улан-Удэ городой совет байрын гэрнүүдые бариха түсэб муугаар дүүргэнэ. Һургуулинуудые, культурно-гэгээрэлэй байшангуудые, больницануудые, хүүгэдэй садуудые болон яслинуудые бариха хэрэгтэ һомологдоһон мүнгэ зөөри тэсэшэгүй ааляар барилгада хэрэглэгдэнэ.

Городууд болон хүдэлмэришэнэй тосхонуудта шэнэ гэрнүүдые бариха хэрэгтэ ехэхэн дутагдалнууд бии байна. Улан-Удэ городто байрын гэрнүүдые нэгэ газарта олоорнь барихын орондо нэгэ дабхар гэрнүүд эндэ тэндэ таруугаар, городой элдэб хубинуудтахи тус тус участогуудта баригдана. Энэнь тэдэниие болбосон түхэлтэй болгохо ябадалда ехэ һаад ушаруулна, мүн эдэ байшангуудые уһаар, электроэнергеэр хангаха, тэндэ канализаци хэхэ хүдэлмэриие ехээр унжагайруулжа, барилгын үнэ сэн дээшэлүүлнэ.

Республикадамнай үсөөхэн зон өөһэдынгөө хүсөөр гэр байра барина.

Ажалшадай депутадуудай городской болон районно Соведүүдэй гүйсэдкомууд, предприятинуудай болон организацинуудай олон хүтэлбэрилэгшэд өөһэдынгөө хүсөөр байрын гэрнүүдые барижа байһан хүнүүдтэ машина унаа, барилгын материал гэхэ мэтээр ёһотой туһаламжа үзүүлнэгүй, тосхонуудые болбосон түхэлтэй болгохын тулада хэмжээ абанагүй, өөһэдынгөө хүсөөр гэр барижа байһан хүнүүдые байрын гэр баридаг коллективүүд болгон эмхидхэнэгүй. Заримдаа промышленна предприятинуудай болон организацинуудай партийна, профсоюзна организацинууд өөһэдынгөө хүсөөр байрын гэр барижа байһан хүнүүдые эмхидхэн хүтэлбэрилдэггүй байна.

Мүн хүдөө нютагуудташье—колхозуудта, МТС-үүдтэ, совхозуудта, тэрэшэлэн аймагай центрнүүдтэ байрын гэрнүүдые бариха хэрэгтэ ехэхэн дутагдалнууд бии байна. Энэнь юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, зарим аймагай организацинууд, колхозой правленинүүд, МТС болон совхозуудай дирекцинүүд гэр байрын барилгада анхаралаа хандуулнагүй. Хүдөө газарта барилга хэхэдэ шухала хэрэгтэй үйлэдбэриин-техническэ база үгы, колхозуудта саг үргэлжэ хүдэлдэг барилгын бригаданууд үгы байха юм.

Өөһэдынгөө хүсөөр байрын гэрнүүдые бариха гэһэн Горький городой предприятинуудай дүй дүршэл болон **арад зоной барилгын** арга методуудые республикымнай зарим предприятинууд, организацинууд хүсэд хэрэглэжэ шаданагүй гэжэ КПСС-эй обкомой пленум тэмдэглэнэ. Энэнь байрын гэрнүүдые олоор бариха хэрэгтэ һаад түбэг татажа, богонихон болзор соо байрын гэрээр дуталдахаяа болихо гэһэн зорилго бэелүүлхэ хэрэгые унжагайруулна. Зэдын вольфраммолебденэй комбинат, Галуута Нуурай рудоуправлени, Темлюйн цементын завод болон бусад хэдэн предприятинууд байрын гэргүүдээр ехээр дуталдадаг байбашье, өөһэдынгөө хүсөөр нэгэшье дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэр барягүй байха юм.

Республикын Министрнүүдэй Совет, ажалшадай депутадуудай городской болон районно Соведүүдэй олон гүйсэдкомууд нилээд ехэ арга боломжын байһаар байтар, барилгын нютагай материалнуудые — шулуу, хирпиисэ, известко, туф, элһэ, хайр шулуу болон модо бүри ехээр бэлэдхэдэг болохын тулада, иимэ материалнуудые городуудай болон хүдөө нютагуудай барилгын организацинуудта хэрэгтэй соонь үгэхын тулада тусхай хэмжээ абанагүй. Тиимэһээ барилгын организацинууд заримдаа эдэ материалнуудаар ехээр дуталдажа, һомологдоһон мүнгэ зөөриие хүсэд хэрэглэжэ шададаггүй, барижа байһан гэрнүүдээ саг соонь бэлэн болгодоггүй байха юм.

Промышленна болон гэр байрын барилгада мүнгэ зөөриин урданайхиһаа ехээр һомологдодог болоошье һаань, барилга, хабсаралгаар мэргэжэһэн томо организацинууд республика дотор үгы шахуу байха юм. Харин бии байһан барилга, хабсаралгын жэжэ организацинууд хэгдэхэ ёһотой бүхы хүдэлмэреэ хүсэд дүүргэжэ шадангүйгөөр, промышленна болон байрын гэрнүүдые саг соонь ашаглалгада оруулангүй унжагайруулна.

«Бурмонголпроект» болон «Бурмонсельпроект» гэжэ проектнэ конторонууд хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилнэ, тиигээд мүртэй һайнаар хүдэлхэ таатай зохид байдалшьегүй, мүн проект табилгын асуудалнуудые мэдэжэ, һайнаар шиидхэжэ шадаха мэргэжэһэн хүдэлмэрилэгшэдшьегүй байха юм. Гэхэтэй хамта, республикын Министрнүүдэй Совет, коммунальна ажахын болон хүдөө ажахын министерствонүүд эдэ организацинуудта таатай зохид эрхэ байдал байгуулжа үгэхэ талаар, мэргэжэһэн инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдые тэдэндэ оложо үгэхэ талаар зохихо хэмжээ абадаггүй байна.

Республикын Министрнүүдэй Совет, Арадай ажахын совет барилгын трестнүүдэй хүдэлмэридэ мүнөө хүрэтэр ёһотой анхарал табяадүй. Энээнһээнь боложо «Бурмонголстрой» «Джидастрой» гэжэ трестнүүд, мүн № 154 трест, барилга-хабсаралгын зарим управленинүүд болон участогууд гүрэнэй һомолһон мүнгые хүсэд хэрэглэхэ талаар гүрэнэй түсэбые дүүргэнэгүй, байрын гэрнүүдые болон культурно-ажаһуудалай байшангуудые саг соонь ашаглалгада оруулнагүй, муу шанартайгаар барилгаяа хэнэ, хүдэлмэришэдэй ажалые хангалтагүйгөөр эмхидхэнэ, бии байһан механизм болон автотранспортые муугаар хэрэглэнэ, мүн ямаршье бодото шалтагаангүйгөөр ехэ гарзада ородог байна.

КПСС-эй горкомууд, айкомууд барилгын асуудалнуудта ёһотой анхаралаа хандуулнагүй, барилгын трестнүүдэй болон участогуудай партийна эхин организацинуудай хүдэлмэриие шалгадаггүй байна. Энээн дээрэһээ барилгануудай олохон эхин парторганизацинуудта коммунистнууд үсөөн байдаг, тиигээдшье муугаар хүдэлмэрилдэг, барилгынгаа хүтэлбэрилэгшэдэй ажал-ябуулгын хойноһоо хинадаггүй, барилгашадай дунда ойлгуулламжын-политическэ хүдэлмэри ябуулдаггүй байна. Мүн эхин парторганизацинуудта парти доторой хүдэлмэри халирхайгаар ябуулагдана — партийна суглаанууд саг соогоо зарлагданагүй, тиимэһээ коммунистнуудай эдэбхи һуларна, олониитын зүгһөө шүүмжэлэл, өөрыгөө шүүмжэлэл хэгдэнэгүй, партийна жаяг заршам бэхижэнэгүй, коммунистнууд ёһотойгоор хүмүүжүүлэгдэнэгүй.

КПСС-эй горкомууд, олон айкомууд партийна эхин болон профсоюзна организацинууд хүдэлмэришэдэй суглаа үнгэргэхэ мэтын олониитын дунда ябуулагдадаг эмхидхэлэй хүдэлмэриин арга дүршэлые мүртэйгөөр хэрэглэнэгүй. Хүдэлмэришэдэй суглаан үсөөнөөр үнгэргэгдэнэ, тиихэдээшье олонхи ушарнуудта барилгын гүрэнэй түсэбые дүүргэхэ талаар олониитые элсүүлжэ, тэдэниие ёһотойгоор зоригжуулан эмхидхэдэггүй байха юм.

КПСС-эй обкомой пленум иигэжэ **тогтооно:**

1. Республика дотор байрын гэрнүүдые саашадаа улам олоор бариха гээшэ партийна, советскэ, профсоюзна болон ажахын бүхы органуудай шухалын шухала зорилго мүн гэжэ тоолохо.

Байрын гэрнүүдые ашаглалгада оруулха талаар 1957 оной гүрэнэй түсэбые заатагүй дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ, тиигээд саашанхи жэлнүүдтэ гэр байрын барилгын түсэбые дүүргэдэг болохын тулада ёһотой һайн эрхэ байдал байгуулха гэжэ обкомой бюрое, КПСС-эй горкомуудые болон айкомуудые, предприятинуудай болон организацинуудай, министерствонүүдэй болон зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдые уялгалха.

2. 1958 — 1960 оной туршада иимэ хэмжээнэй байрын гэрнүүдые барижа, ашаглалгада оруулха гэжэ тогтоохо:

а) гүрэнэй һомолһон мүнгэ зөөриие хэрэглэн, гүрэнэй түсэбөөр 402 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байра бариха, тэрэ тоодо совнархоз — 222 мянган дүрбэлжэн метр, союзна болон федеративна мэдэлтэй предприяти, организацинууд — 136 мянган дүрбэлжэн метр, тиихэдэ нютагай Соведүүд —44 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүдые бариха ёһотой.

б) Өөһэдынгөө хүсөөр гэр байра баригшад гүрэнэй урьһаламжые, мүн хүн зоной мүнгэ зөөриие хэрэглэн, 407 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гэр бариха, тэрэ тоодо союзна мэдэлтэй предприяти, организацинууд —15 мянган дүрбэлжэн метр, министерствонүүд, управленинүүд болон нютагай Соведүүд 210 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гэр бариха ёһотой.

в) колхознигуудай болон хүдөөгэй интеллигенциин хүсөөр 15700 гэр колхозуудта бариха, тэрэ тоодо колхознигуудай һууха 12484 гэр, хүдөөгэй интеллигенциин һууха 3216 гэр бариха.

1958 — 1960 оной туршада байрын гэрнүүдые бариха тушаа үгтэһэн даалгабариие министерство, зургаан, городой болон районой предприяти бүхэндэ дуулгахыень, мүн 1958 ондо дүүргэгдэхээр хараалагдаһан гэр байрын барилгые заатагүй дүүргэхын тулада бэелүүлхэ эмхидхэлэй-техническэ хэмжээнүүдые энэ оной декабриин 20 бологор хараалан зохёохыень республикын Министрнүүдэй Соведтэ, Арадай ажахын Соведтэ дурадхаха.

4. 1958 — 1960 оной туршада городуудта болон хүдэлмэришэнэй тосхонуудта ямар газарта байрын гэрнүүдые барихаб гэһэн түсэбые байгша оной декабриин 25 хүрэтэр баталхыень республикын Министрнүүдэй Соведые уялгалха. Тиихэдээ гэр байрагүй сүлөө газарта, тэндэ байһан гэрнүүдые задалангүйгөөр гэрнүүдые нэгэ газарта олоор бариха, тиихэдээ тэндэ бии байһан уһа, электроэнерги гэхэ мэтээр тэдэниие хангахаар бариха. Мүн предприятинуудай, организацинуудай болон өөһэдынгөө хүсөөр гэрнүүдые баригшадай модон гэрнүүдые барихынь тулада газар гаргажа үгэхэ.

5. Городуудташье, мүн хүдөөдэшье эгээл зохид, экономическа талаһаа гарзагүй байрын гэрнүүдые бариха типовой проектнүүдые хоёр неделиин туршада шэлэжэ олоод, БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ баталуулхаяа үгэхыень «Бурмонголпроект», «Бурмонсельпроект» болон БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи барилга болон архитектурын хэрэгые эрхилдэг Управлениин проектнэ конторонуудые уялгалха.

6. Мүнөө бии байһан байрын гэрнүүдэй оршодог газарые болбосон түхэлтэй болгохо талаар хэгдэхэ хүдэлмэриие 1958—1959 оной туршада дүүргэхыень, мүн саашадаа ямар нэгэн газарта гэрнүүдые барихадаа тэндэхи газарые болбосон түхэлтэй болгохо талаар хэгдэхэ хүдэлмэриие нэгэн зэргэ ябуулдаг байха гэжэ ажалшадай депутадуудай городской Соведүүдэй гүйсэдкомуудые болон промышленна предприятинуудай, барилгын организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдые уялгалха. Байрын гэрнүүдые бариха газар гаргажа үгэхэдөө, гэрнүүдые нэгэ газарта олоорнь, таруу бэшээр бариха гэжэ эрмэлзэхэ, мүн тэндэ нэгэ доро культурно-ажаһуудалай байшангуудые барихаар хараалха.

7. «Бурмонголпроект» гэжэ проектнэ конторые совнархозой мэдэлдэ үгэхэ тухай асуудалые хаража үзөөд шиидхэхыень республикын Министрнүүдэй Соведтэ дурадхаха. Энэ конторын база дээрэ промышленна болон гражданска проект хэхэ проектнэ институт байгуулха. Тиихэдээ тэрэнэй һайнаар хүдэлмэрилхын тулада хэрэгтэй юумээрнь, гэр байраар хүсэд хангаха.

8. Гэрнүүдэй хана барихын тулада 200 миллион хэһэг хирпиисэ, 70 мянган тонно извёстко, 227 мянган кубометр барилгын шулуу, 300 мянган кубометр хайр ба элһэ, 100 мянган кубометр хабсаргагдамал бетон болон түмэр бетон, 500 мянган кубометр модо 1958 ондо бэлэдхүүлхэ талаар хэмжээ абахыень БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведые болон Арадай ажахын Соведые уялгалха.

1958 оной түрүүшын хахадта иимэ юумэнүүдые ашаглалгада оруулха гэбэл: заводой, мүн «Бурмонголстрой» трестдэ түмэрбетонно торхонуудые бүтээхэ цехүүдые, «Тимлюйцемстрой» болон «Джидастрой» гэжэ трестнүүдтэ полигонуудые бэлэн болгохо, тиигээд 1958 ондо Зүүн-Сибириин түмэр замай Селенгэ станцида болон Улан-Удэ городто хамһабариин предприятинуудай комбинадуудай барилга эхилхэ. Эдэ комбинадууд бэлэн болоходоо, 136 мянган кубометрһээ бага бэшэ товарна бетон, 100 мянган кубометр товарна раствор болон 30 мянган кубометр хабсаргагдамал түмэр бетон жэл бүри бүтээдэг байха ёһотой, гадна нэгэ янзын гэрнүүдые 1960 он болотор гурба дахин олоор баридаг болохо.

9. Хана бодхоодог материалнуудай мүнөө дуталдадаг байһан ябадалые усадхаха зорилгоор, мүн республика дотор хэгдэхэ капитальна барилгын түсэбые хараадаа абан, Арадай ажахын Соведые иигэжэ уялгалха:

Мүнөө хүдэлжэ байһан предприятинуудта 1957 ондо болон 1958 оной түрүүшын хахадта шлакоблок бүтээдэг гурбан түхеэрэлгэ ашаглалгада оруулха;

Һэрхигэр бетоноор блогуудые бүтээдэг болохо. Галуута Нуурай барилгын управлени, № 154 трест, заводой ОКС болон совнархоздо хабаатай бусад предприятинууд иимэ материалһаа 18,5 миллион хирпиисэ бүтээхэ ёһотой.

Жэлэй туршада 40 миллион хэһэг хирпиисэ бүтээхэ шадалтай Татауровска хирпиисын заводые 1958 оной гурбадахи кварталда ашаглалгада оруулха;

Жэлэй туршада 60 миллион хэһэг селикатна хирпиисэ бүтээхэ шадалтай Заудинска заводой барилгые 1959 ондо дүүргээд, ашаглалгада оруулха;

Жэлэй туршада 40 миллион хэһэг хирпиисэ бүтээхэ шадалтай, Бабушкин городто баригдаха хирпиисын заводой проект табиха гэжэ 1958 оной проектно-шэнжэлэлгын хүдэлмэриин түсэбтэ оруулха;

Ханада хэрэглэгдэдэг туфово блогуудые бүтээхын тулада Субукто-Харьяасын болон Бичурын туфово хэбтэшэнүүдһээ 1958 онһоо эхилэн туф абадаг болохо тухай арга боломжые хаража үзэхэ;

Жэлэй туршада тус бүридөө 15 миллион хэһэг хирпиисэ бүтээхэ Галуута Нуурай болон Кяхтын заводуудые баряад, ашаглалгада оруулха;

Еловско (Прибайкальска район) извёсткын хэбтэшые хэрэглэжэ, 30 мянган тонно продукци үгэдэг извёсткын оньһожоруулагдаһан заводой проектые 1958 ондо табяад, бариха;

Модо дамжуулдаг Сэлэнгын базын дэргэдэхи гэр баридаг заводые 1958 ондо шэнэлэн заһаад, жэлэй туршада 150 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэр тэндэ бүтээдэг болгохо.

Хандагайн леспромхоздохи гэр баридаг заводые 1958 оной түрүүшын хахадта шэнэлэн заһажа дүүргээд, тэрэ заводые жэлэй туршада 50 мянган дүрбэлжэн метр байрын гэрэй талмай бүтээдэг болгохо;

Улан-Удын модоной заводые үргэдхэжэ, 1958 онһоо эхилэн, модоёо ондоогоор болбосоруулдаг болгохо, 1960 он хүрэтэр 100 мянган дүрбэлжэн метр хэмжээнэй модоор дархалагдамал юумэнүүдые бүтээдэг болгохо;

Сэлэнгэ мүрэнэй баруун эрьедэ Кяхтын трактые зубшуулан 250 мянган кубометрһээ бага бэшэ хайр шулуу болон элһэ жэлэй туршада абадаг болохо гэһэн проект табяад, 1959 ондо тэрэнээ абажа эхилхэ.

10. Хирпиисын заводуудые шэнэлэн заһажа үргэдхэһэнэй ашаар тэрэ заводуудта 1960 он болотор жэлэй туршада 25 миллион хэһэг хүрэтэр хирпиисэ бүтээдэг болохыень, Түнхэнэй аймагтахи туфһаа блогуудые бүтээдэг болохо тухай асуудал шиидхэхыень Нютагай промышленностиин министерствые болон «Бурмонпромсоведэй» правлениие уялгалха.

11. Барилгын организацинуудта хэрэглэхэ санитарно-техническэ болон электротехническэ түхеэрэлгые республикын предприятинуудта бүтээхэ тухай асуудалые нэгэ һарын туршада хаража үзэхыень республикын Министрнүүдэй Соведтэ болон Арадай ажахын Соведтэ даалгаха.

12. БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи барилгын материалнуудай промышленностиин Управлениие иигэжэ уялгалха:

Хуурайгаар хирпиисэ бүтээдэг Улан-Удын заводые 1958 — 1959 ондо үргэдхэхэ, тус заводто жэлэй туршада 26 миллион хэһэг хирпиисэ бүтээдэг болохо;

Ханада хэрэглэгдэхэ томо шулуун блогуудые бүтээдэг заводой барилгые Улан-Удэ городой Комушка шадар 1958 ондо эхилхэ. Энэ завод жэлэй туршада 60 миллион хэһэг хирпиисэ бүтээхэ гэжэ хараалха;

Дээдэ-Онгостойн хирпиисын заводые 1958 ондо үргэдхэн заһажа дүүргээд, тэндэ жэлэй туршада 28 миллион хэһэг хирпиисэ бүтээдэг болохо;

Сотниково тосхондохи шулуунай карьерые 1958 — 1959 ондо Арадай ажахын Соведтэй **хамта** оньһожоруулаад, тэндэһээ 175 мянган кубометр хүрэтэр шулуу абадаг болохо;

Шалутска извёсткын заводые 1958 ондо үргэдхөөд, тэндэһээ жэлэй туршада 25 мянган тонно хүрэтэр извёстко абадаг болохо.

13. Нэгэ янзын гэрнүүдые баридаг заводые 1958 — 1959 ондо Улан-Удэ городто барюулхыень БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи түлишын промышленностиин управлениие уялгалха. Тус завод 40 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүдые бүтээдэг байха ёһотой. Гадна, мүн эндэ 70 мянган кубометр хюрөөдэмэл модо бэлэдхэдэг модо хюрөөдэлгын цех баригдаха ёһотой.

14. Жэлэй туршада 4 миллион хэһэг хирпиисэ бүтээдэг хоёр завод 1958 — 1959 ондо барихыень «Бурмонпромсоведэй правлениие уялгалха; «Керамик» гэжэ промартелиин хирпиисын заводые жэлэй туршада 8 миллион хэһэг хүрэтэр хирпиисэ бүтээжэ шададаг болоторынь үргэдхэхэ, жэлэй туршада 300—500 тонно хэмэл болон юрын олифа, замазка, шэрэ бүтээдэг москательна цех «Кооптруд» артельдэ эмхидхэхэ. Тиихэдэ эндэ нютагай түүхэй эд болон нефтьпродуктнуудай үлэгдэл хэрэглэгдэхэ ёһотой.

15. Барилгада мэргэжэһэн тусхай организацинуудые бэхижүүлхын тулада дары сагтаа хэмжээ абахыень республикын Министрнүүдэй Соведые болон Арадай ажахын Соведые уялгалха. Барилгын бүхы организацинуудтахи тусхай мэргэжэлтэдэй хэхэ бүхы хүдэлмэриие барилгын тусхай организацинууд бүтээдэг байха ёһотой.

16. Өөһэдынгөө хүсөөр гэр байра барижа байһан хүнүүдтэ туһаламжа үзүүлхыень министерствонүүдэй, зургаануудай, предприятинуудай болон организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдые, тэрэшэлэн горгүйсэдкомуудые болон аймгүйсэдкомуудые уялгалха. Өөһэдынгөө хүсөөр гэр барижа байһан хүнүүдтэ республика дотор бүтээгдэдэг барилгын нютагай материалнуудые ехээр худалдадаг болохо гэһэн эрилтэ худалдаа Наймаанай министерствын болон Бурмонкоопсоюзай үмэнэ табиха.

17. Гүрэнэй һомолһон мүнгэ зөөриие хэрэглэн, гадна түсэбһөө гадуур олоһон олзоёо хэрэглэн, мүн предприятиин фонд, тэрэшэлэн хэрэгсэл болон материалнуудые арьбалжа олоһон мүнгэ зөөри хэрэглэн ажахыншье аргаар, тэрэшэлэн арад зоной барилга хэдэг арга методуудээр байрын гэрнүүдые олоор барихыень предприятинуудай, организацинуудай болон эмхи зургаануудай бүхы хүтэлбэрилэгшэдые, КПСС-эй районно болон городской комитедүүдые, городской болон районно Соведүүдэй гүйсэдкомуудые КПСС-эй обкомой пленум уялгална.

18. Колхозуудта байрын гэрнүүдые урда урданайхиһаа олоор баридаг болохыень КПСС-эй айкомуудые болон аймгүйсэдкомуудые уялгалха, саг үргэлжэ хүдэлдэг барилгын бригаданууд бэхижүүлхэ, мүн колхоз хоорондын барилгын организацинуудые байгуулха. Эдэ бүгэдын ашаар колхозуудта байрын гэрнүүдые бариха түсэб сүм дүүргэгдэдэг байха ёһотой. Барилгын хүдэлмэринүүдые, тэрэшэлэн колхозуудта барилгын материалнуудые бэлэдхэхэ хүдэлмэриие ехээр оньһожоруулха талаар МТС-үүдые хэрэглэн хэмжээ абахыень республикын Хүдөө ажахын министерствые уялгалха.

19. 1958 — 1960 ондо хараалагдаһан түсэбые дүүргэхын тулада барилгын трестнүүдэй болон барилга-хабсаралгаар мэргэжэһэн тусхай организацинуудай материально-техническэ базые хүгжөөхэ тушаа нэгэ һарын туршада дурадхалнуудые оруулхыень, мүн тэдэ организацинуудые машинануудаар болон механизмуудаар хангаха, тэдэниие хүсэд хүрэхэ хүдэлмэришэдтэй болгохо, барилгын шанарые һайжаруулха, үнэ сэнгыень доошолуулха талаар хэмжээ абахыень республикын Министрнүүдэй Соведые болон Арадай ажахын Соведые уялгалха.

(Түгэсхэлынь 2-дохи нюурта)

КПСС-эй обкомой VIII пленумэй тогтоолой үргэлжэлэл

(Түгэсхэл)

20. Барилгын организацинуудые хүтэлбэрилхэ хэрэгые һайжаруулхыень, тэдэниие бэхижүүлхын түлөө хэмжээ абахыень, трестнүүдэй управленинүүдэй болон участогуудай хүдэлмэриин түлөө партийна эхин организацинуудай үүргэ, харюусалгыень дээшэлүүлхыень, мүн байрын гэрнүүдые, культурно-ажаһуудалай байшангуудые бариха түсэбые дүүргэхын түлөө, тэдэниие тогтоогдоһон болзор соо ашаглалгада оруулдаг болохын түлөө шухала хэмжээ абахыень КПСС-эй горкомуудые болон айкомуудые уялгалха. Эхин организацинуудта парти доторой хүдэлмэриие һайжаруулха, барилгашадай дунда ойлгууламжын-политическэ хүдэлмэриие һайжаруулха тушаа хэмжээ абаха шухала.

Трестнүүдэй болон барилгын управленинүүдэй партийна, комсомольско эхин организацинуудые бэхижүүлхэ зорилгоор 1958 оной түрүүшын хахадта 100 коммунистнуудые болон 600 комсомолшуудые барилгын трестнүүдтэ эльгээхэ гэжэ Улан-Удын горкомдо, КПСС-эй Железнодорожно, Советскэ, Октябрьска райкомуудта, ВЛКСМ-эй обкомдо дурадхаха.

21. Профсоюзна организацинуудай үүргэ, харюусалгыень дээшэлүүлхыень, барилгын гүрэнэй түсэбые дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын түлөө ажалай бүтээсые али болохоор дээшэлүүлхын түлөө барилгын материалнуудай үнэ сэнгые доошолуулхын, барилгын материалнуудые гамтайгаар хэрэглэдэг болохын түлөө, механизм болон автотранспортые зүбөөр, бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэдэг болохын түлөө, барилгын хүдэлмэринүүдэй шанарые нилээд һайжаруулхын түлөө, барилгын хүдэлмэришэдэй дунда үргэн ехэ социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлхыень КПСС-эй айкомуудые, горкомуудые болон Облпрофсоведые уялгалха.

***

Партийна, профсоюзна болон комсомольско организацинууд, тэрэшэлэн промышленна предприятинуудай болон барилгын организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд ажалшадые, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдые эмхидхэн элсүүлжэ, гэр байра олоор бариха тухай КПСС-эй ЦК-гэй болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые дүүргэлтэ болгон, манай орон дотор коммунистическэ общество байгуулха хэрэгтэ өөһэдынгөө хубита оруулха бээз гэжэ КПСС-эй обкомой пленум бата найдана.

Партийна эдэбхитэдэй суглаануудһаа

Шэнэ амжалта туйлажа, эб найрамдал бэхижүүлэлсэхэбди

Культурын байшан соо Мухаршэбэрэй аймагай партийна эдэбхитэдэй суглаан декабриин 11-дэ болоо. 1957 оной ноябриин 14—16-да Москвада болоһон коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэнэрэй Зүблөөнүүдэй дүнгүүд тухай партиин айкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **А. И. Попов** элидхэл хэбэ.

Үгэ хэлэһэн коммунистнууд Деклараци болон эб найрамдалай Манифестые нэгэн дуугаар һайшаагаа.

— Зүблөөнүүдтэ хабаадагшад уласхоорондын байдалай шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсээ гэжэ Хонхолойн МТС-эй парторганизациин секретарь **Крупенников** хэлэбэ. Деклараци, эб найрамдалай Манифест соо оронуудай хани барисаае, эб найрамдалые бэхижүүлхэ тушаа тон тодо хурсаар хэлэгдээ. Энээниие манай ороной арад зон булта дэмжэжэ байна.

МТС-эй механизаторнууд, мүн колхозниігууд эдэ түүхэтэ документнүүдтэ харюу болгон ажалай шэнэ амжалта туйлахаар шиидэнхэй. Трактор, машинануудай заһабарилгые саг болзор соонь, эрхим шанартайгаар дүүргэхэбди. Мартын нэгэ болотор тарилгын машина зэмсэгүүд заһагдажа бэлэн болохо. Тиихэдэ 1958 ондо тракторна хүдэлмэриингөө түсэбые 105 процент дүүргэхээр манай механизаторнууд шиидээ. Гадна, харьяата колхозуудаймнай гэшүүд мал ажалай ашаг шэмые улам арьбадхажа, һү, мяха, тоһо ехээр абаха зорилго табинхай.

«Эрдэм» совхозой парторганизациин секретарь нүхэр **М. Д. Гармаев** үгэ хэлэхэ зуураа, Зүблөөнүүдэй түүхэтэ документнүүдые совхозойнгоо ажалшадай халуунаар һайшаан дэмжэжэ байһыень тэмдэглэбэ.

Суглаан дээрэ «Үнэн» колхозой парторганизациин секретарь **Базар Гармаев,** Октябрьска сельсоведэй түрүүлэгшэ **Пунсык Батуев** болон бусад үгэ хэлээ.

Удаань суглаанда хабаадагшад Москвада болоһон коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэнэрэй Зүблөөнүүдэй баталан абаһан Деклараციие, эб найрамдалай Манифестые нэгэн дуугаар һайшааһан резолюци баталан абаба.

Нэгэн һаналтайгаар һайшааба

Москвада болоһон коммунистическэ ба хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэнэрэй Зүблөөнүүдэй баталан абаһан Деклараци, эб найрамдалай Манифестые Бичурын аймагай ажалшад халуунаар дэбжэжэ байна.

Бичура тосхондо партийна эдэбхитэдэй суглаан һаяхан болоо. Суглаанда олон хүн хабаадаа.

Коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэдэй Зүблөөнүүдэй, тэдэнэй баталан абаһан Деклараציин, эб найрамдалай Манифестын удхашанар тухай, эдэ түүхэтэ документнүүдые аймагай ажалшадта гүнзэгыгөөр тайлбарилан ойлгуулха тухай партиин айкомой секретарь нүхэр **Большаков** элидхэл соогоо хэлэбэ.

Удаань олон хүн үгэ хэлээ. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Рузанов** иигэжэ хэлэбэ:

— Колхозоймнай гэшүүд Зүблөөнүүдэй документнүүдтэй һайса танилсажа байна. Тиихэдээ эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ өөһэдынгөө хубита болгон ажахыгаа улам хүгжөөхэ байһанаа элишэлэн мэдүүлбэд. Һаалишаднай 1958 ондо үнеэн бүриһөө 2500 литр һү һааха уялга абаа. Мүн мяха, тоһо, нооһо абалгые эрид дээшэлүүлхэ зорилго табигдаба.

— Тэрэшэлэн «Защита мира» колхозой парторганизациин секретарь нүхэр **Утенков,** XIX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Афанасьев** болон бусад үгэ хэлэбэ.

Һүүлдэнь суглаанда хабаадагшад Деклараציие, эб найрамдалай Манифестые нэгэн һаналаар һайшаан дэмжэһэн тогтоол баталан абаа.

Агитаторай блокнодой ээлжээтэ номер

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой пропаганда ба агитациин таһагай «Агитаторай блокнодой» ээлжээтэ—23-дахи номер хэблэгдэн гараба.

Блокнодой түрүүшын хуудаһаниинь «Хөөрэлдөө хэхэ материалнууд» гэһэн бүлэгөөр эхилнэ. «Нютагай үнеэнһээ сүүдхэдээ хахад нүүд һү абахын түлөө» гэһэн Тарбагатайн аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой һаалишадай хандалга бэшэг энэ бүлэг соо толилогдонхой. Мүн И. Абзаевай—«Мал ажалай хүдэлмэриие оньһожоруулгада һуларшагүй анхарал табиха», И. Васильевай —«Ороной шэнэ барилгануудта модо ехээр үгэе», Д. Мункоевой—«Советскэ сүүд ажалшадай интересүүдые хамгаална», В. Мышковой—«Социализмын оронуудай экономическа хани харилсаан бэхижэнэ» гэһэн статьянууд бии.

«Агитационно хүдэлмэриин дүй дуршэлһөө» гэһэн бүлэг соо «СССР-эй Верховно Соведэй Хандалгада ажал хэрэгээрээ харюусая» гэһэн статья хэблэгдээ.

Справка үгэхэ таһаг соонь Л. Разореновэй—«Бүмбэрсэг дэлхэйе тойрогшо советскэ хэмэл одонууд» гэһэн статья бии.

Коммунистическэ болон хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэнэрэй московско Зүблөөнэй Деклараציие, эб найрамдалай Манифестые тайлбарилан хөөрэлдөө хэхэ жэшээтэ темэнүүд, литературын список «Агитаторта туһаламжа» гэһэн бүлэг соонь үгтэнэ.

ҮГЛӨӨДЭР АРАДАЙ СҮҮДТЭ ҺУНГАЛТА БОЛОХОНЬ

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: арадай заседательнуудта кандидадууд (зүүн гарһаа). И. А. Брянский—Сэлэнгын аймагай Сэлэнгын МТС-эй жолоошон, И. Б. Вжечинский—Улан-Удын хоёрдохи хилээмэнэй заводой слесарьнүүдэй бригадир, Л. Ф. Сумкин —Улан-Удын ТЭЦ-эй кладовщик.

Найдабарииень харюулхал байха

Сэлэнгын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд өөрынгөө суглаан дээрэ Дулмажап Аюровна Табутаровае Сэлэнгын аймагай нэгэдэхи участогай арадай сүүдэй заседательда кандидадаар нэгэн дуугаар дэбжүүлһэн байна.

Нүхэр Табутарова 1928 ондо Царам гэжэ нютагта түрэһэн юм. Гэр бүлэ соогоо эгээл ехэ басаганиинь байһан тула, үбгэн абадаа ажалдань туһалдаг, дайнай хүндэ хүшэр жэлнүүдтэ абынгаа орондо адуу харюулжа захалһан юм. Тэрэ гэһэнһээ хойшо колхозой элдэб ажалда хүдэлдэг болоо һэн. Ямаршье ажалда ябахадаа Д. Табутарова ехэшүүлһээ нэгэшье гээгдэдэггүй, үсэд нэтэрүүгээр ажалладаг байһан юм. Колхозой правлени болон партийна организаци энэ һүбэлгэн бэрхэ басаганиие һаалишан болгохо гэжэ шиидээд, 1952 ондо үүлтэртэ фермэдэ эльгээбэ.

Эндэшье хүдэлхэдөө ажалдаа үнэн сэхээр хандажа, даажа абаһан 10 үнеэнһээ толгой бүриһөөнь ажахын жэлэй арба һара соо 2500 литр һү һаажа, уданшьегүй аймагай, республикын эрхим һаалишадай нэгэн боложо шадаһан байна. Өөрынгөө эршэтэ ажалай ашаар нүхэр Табутарова хэдэн удаа үнэтэ бэлэгүүдтэ хүртэһэн байна. 1955 ондо Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ ошожо ерээ һэн.

Нүхэр Д. Табутарова дүй дуршэлтэй һаалишан туладаа залуу һаалишадта саг үргэлжэ туһална.

—Хэндэшье мэдээжэ ха юм даа, түрүүшээр дүй дүршэлгүй байхада ямаршье ажал даб дээрэ бэрхэтэйшэг байдаг гээшэ ааб даа. Бишье баһал анха түрүүн һаалишан боложо ороод байхадаа нилээдгүй ехэ бэрхэшээлнүүдтэй ушарагша һэмби. Теэд юумэ гээшэмнай өөрөө бүтэдэггүй, оролдолгын хүсэн ха юм. Ажалайнгаа урда гарахын тула ехээр оролдохо шухала,—гэжэ нүхэр Табутарова залуу һаалишадта хөөрэнэ.

Колхозойнгоо гэшүүдэй этигэл найдабариие нүхэр Д. Табутаровагай нэрэтэй түрэтэйгөөр харюулхань лабтай.

Ц. Раднажапов.

ЗАСЕДАТЕЛЯАР ГУРБАДАХЯА ДЭБЖҮҮЛЭГДЭБЭ

Улан-Удын сэмбын фабрикын столярна цех соо ороходо, уран гарай хүсэндэ хурса харуулаар хуурайхан хабтагайнуудые шууяса хюһаха, модон алхаар юумэ тоншохо абяан, электрын хүсөөр хүдэлдэг түхэреэн хюрөөгэй эршэгэнээн дуулдана.

Тээ саанахана тааруу зохидоор түхеэрэгдэһэн дархалалгын столой хажууда дунда зэргын бэетэй, гушаад гарамгай наһанай хүн урихан, энеэбхилһэн нюдэнүүдээ дээрэ дээрэһээнь сабшалуулан, хажуудахи залуухан нүхэртөө сонхын рама яажа холбохо тухай хөөрэнэ.

—Георгий Егорович, эдэнээ үшөө нэгэ бага харуулдажа, наридхаа һаамнай яахаб? Тэрэгүй һаа, дандаа томо байхадаа рамамнай зохид бэшэ болошохол...

—Тиигэ, тиигэ, харуулдаһанайнгаа һүүлээр зураһан зуралаануудаа мартангүйгөөр, тэмдэглээд абаарай, — гэжэ байгаад энэрхы, эсэгэ мэтын заабаринуудые тэрэ үгэнэ.

Энэ хүмнай Улан-Удын сэмбын фабрикын хүдэлмэришэдэй дундаһаа турбадахяа арадай сүүдэй заседательда кандидадаар дэбжүүлэгдээд байһан Георгий Клементьев гээшэ.

— Арад зомнай, тэрэ тоодо сэмбэшэдни намдаа найдажал байна гээшэ,—гэжэ нүхэр Клементьев хүхюунээр хөөрэнэ.

Модошо дархан Клементьев Георгий Егоровичын намтарынь, ажалябуулгань үсөөхэн үгөөр хэлэхэдэ иимэ:

1919 ондо Тарбагатайн аймагай Барыкино-Ключи тосхоной үгытэй ядуу таряашан Егор Павлович Клементьевэй бүлэдэ Георгий түрэһэн байгаа. Тиихэдэ Агууехэ Октябриин революци илан мандажа, хүдэлмэришэд, таряашад эрхэ сүлөөгөө гартаа абажа, эрдэм ном шудалха һургуулиин үүдэ үрхэ хүүгэдтэ дэлижэ үгөө һэн.

Тиигэжэ 1926 ондо долоотой Георгий эрдэм ном шудалжа захалаад, 1933 ондо долоонжэлэй һургуулиие эрхим сэгнэлтэтэйгээр дүүргээ һэн. Тиигээд Улан-Удэ ерэжэ, «Бурятия» (мүнөө Кировэй нэрэмжэтэ) гэжэ олзоборилгын артельдэ модошо дархан болохоёо һуража эхилһэн байгаа.

«Хүн болохо багаһаа, хүлэг болохо унаганһаа» гэжэ арадай аман үгэ Георгий Егоровичто ехэл зохидоор таарана. Тэрэ багашье байхадаа абынгаа модо дархалхада хажуудань согсойжо һуушоод, һалажа үгэдэггүй, зэр зэмсэгүүдыень барижа, харуулынь абаад модошье харуулдаад үзэдэг, байн байтараа өөртөө шаргашье дархалжархидаг байгаа.

Мүнөө эндэ хаража байхада тэрэнэй уран гараараа модондо угалза (гоёобшо) һиилэжэ байхань ямар зохид гээшэб.

Дуратай ажалдаа үнэн сэхээр, оролдосотойгоор хандадаг, урагшаа эрмэлзэлгэтэй нүхэр Клементьев 1939 ондо партиин гэшүүндэ кандидат болоод, 1941 ондо Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда ябажа байхадаа Коммунистическэ партиин гэшүүн болоһон юм.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай дүүрэхэдэ сержант Клементьев үбсүүн дээгүүрээ медальнуудые яларуулһан түрэл нютагаа бусажа, хуушан ажалдаа хүдэлмэрилжэ эхилээ һэн.

1951 ондо энэ нүхэр арадай заседателяар һунгагдаһан юм.

—Георгий Егорович арадай заседатель байхада ямар байдаг гээшэб, варимдаа орёо бэрхэ хэрэгүүд дайралдадаг ааб даа?

—Судьягай хажууда бараг даа, түрүүшээр бага зэргэ ядалдадагшье гээшэ һэн хаб, теэд арад зонойнгоо найдабариие үнэн сэхээр харюулхын тула оролдожо сүүдэй Дүримүүдые нилээд нэтэрүүгээр шудалан ажалдаа хэрэглэжэ байдагби. Үнгэрһэн һүүлэй гурбан жэл соо Октябрьска районой сүүдэй нэгэдэхи участогай арадай судья нүхэр Шишкинагай амаралтада гү, али хүдөө нютагуудаар гарахадань ажалынь даагаад байгааб,—гэжэ нүхэр Клементьев хөөрэнэ.

Нүхэр Клементьев КПСС-эй Октябрьска райкомой гэшүүндэ кандидат, фабрикын партийна эхин организациин бюрогой гэшүүн, барилга заһабарилгын болон харгы замай цехын группарторг юм.

Энэ нүхэр залуу урашуулые өөрынгөө дүй дуршэлдэ оролдосотойгоор һургадаг, үдэрэйнгөө һаарынгаашье даалгабариие 150—200 процент дүүргэжэ, амжалта туйлаһанайнгаа түлөө үнэтэ шан, грамотануудые абажа, фабрикын дирекциин ба парторганизациин зүгһөө урмашуулагдажа байдаг юм.

Сэмбэшэд болон бусад ажалшад һунгуулиин үдэр нэгэн һаналаар дуугаа үгэжэ, модошо дархан Георгий Егорович Клементьевээ арадай заседательда гурбадахяа һунгахань лабтай.

М. Гончиков.

Үдэшэлэн культбазада

Дардам харгыгаар зүүн хойто зүг баряад ябабабди. Үдэшын боро хараан боложо, сэнхир хүхэ огторгойдо түрүүшын одод миһэлзэжэ захалба. Аяар холуурхи хадын хормойдо галай ялалзахань харагдана. Ябаһаар ябатарнай галай ялалзаха бүри ойртоод, «Коммунизм» колхозой 3-дахи фермэдэ хүрэжэ ерэбэбди.

Культбазын байшан һайханаар шэмэглэгдэнхэй. Гэрэйнь урда ханадахи ута стол дээрэ «Огонёк», «Крестьянка» журналнууд, республикын, аймагай газетэнүүд дэлгээтэй. Уран зохёолой номууд, шатар, даам—хэндэ юун хэрэгтэйб булта бии. Зүүн урда буланда, «Наймаалагшагүй магазин» соо хүнэй хэрэглэмээр элдэб зүйлнүүд элбэг. «Касса» соонь мүнгэеэ хэжэрхёод, дуратай юумэеэ абахада болохо.

—Мухаршэбэрэй аймаг дотор культбазанууд яһала олон. Теэд, соёл культурын ёһотойл гуламта болгогдоһон культбаза хомор. Культбазаяа иимэ һайнаар түхеэржэрхихэнь барагтай һэн ха даа,—гэлдэжэ хөөрэлдэһөөр байтарнай, хүхюун дуунуудые ханхинаса татаһан хэдэн басагад газааһаа орожо ерэбэд.

Мүнөө культбазада болохо вечерэй программань ехэ байба: Колхозой парторганизациин секретарь нүхэр Олеников фермэнүүд хоорондын мүрысөөнэй дүнгүүдые гаргаха, мүн уласхоорондын байдал тухай лекци уншахаяа аймагай центрһээ агитатор ерэнхэй, удаа тээнь хатар танца болохо. Эндэ сүлөөтэй сагаа культурнаар үнгэргэхээе дүтын фермэнүүдһээ малшад олон сугларанхай.

Колхозой һү һаалиин 3 фермын дүн иимэ байгаа: жэлэй эхинһээ хойшо 11 һара соо 1—2-дохи фермэнүүдэй һаалишад үнеэн бүриһөө 1200—1300 гаран литр һү һаагаа. 3-дахи фермынхид мүрысөөндэ түрүүлжэ, үнеэн бүриһөө 1571 литр һү һааһан байна. Энэ фермын түрүү һаалишан Аксинья Кожемякина 11 һара соо үнеэн бүриһөө 1758 литр һү һаанхай. Һаалишад Евдокия, Лукерья Федороватан, Нина Челночкова үнеэн бүриин 1600 үлүүтэй литр һү һаагаа.

—Һү һаалгамнай алишье фермэдэ үшөөл бага байһаар. Эгээл ехые һаадаг һаалишад һара соо үнеэн бүриин 140—160 литртэ хүргэнэ. Гэхэ зуура, зарим һаалишад 60—100 литр һаана,—гээд парторганизациин секретарь тэмдэглэбэ.—Республикын түрүү һаалишад сүүдхэ соо үнеэн бүриһөө хахад пүүд һү һаая гэжэ бидэниие мүрысөөндэ урина. Хайшан гээд, ямар аргаар иимэ ехэ һү һаадаг болохомнайб?—гэбэ.

Иигэжэ хөөрэлдөөншье ехэл һонирхолтойгоор үргэлжэлөө. Һаалишад хоорондоо «ши хэлэ, ши хэлэ» гэлдэжэ байгаад, бэе бэеэ түлхинэ.

—Тарбагатайн аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой һаалишад үнеэн бүриһөө хахад пүүд хүрэтэр һү һааха, тиихэдэ ноябрь соо 180—180 литр, декабрьда 240—240 литр һү һаахамнай гэжэ һаяшаг газетэдэ бэшээ һэн. Бидэнэртэшье иимэ арга боломжо бии бэшэ юм гү?—гээд нэгэ һаалишанай хэлэхэдэ:

—Һү ехээр һааха гээ һаа, үнеэдээ һайнаар эдеэлүүлхэ, харууһалха, хэрэгтэй. Тарбагатайнхид үдэр бүри бардаа зөөжэ үнеэдтээ уулгадаг. Манайхин тиигэнэ аал? Үгы. Колхоздомнай хэдэн автомашина бии юм, үдэр һүнигүй бардаа зөөжэ болохо байгаал,—гэжэ нүгөөдэ һаалишан нэмэбэ. Тиигээд малай ашаг шэмые дээшэлүүлхын тула колхозойнгоо правленидэ хэдэн дурадхал оруулха гэжэ һаалишад шиидэбэ.

Удаань агитатор лекци уншаад, хатар танца болоо.

—Культбазамнай үдэшэ бүри хүн зон олонтой байдаг. Шатар, даамаар нааданабди, газетэ, журналнуудые уншанабди, радио шагнанабди,—гэжэ эндэхи малшад хөөрэнэ. Үнэхөөрөөшье энэ культбазые магтамаар юм. Малай фермын дэртэдэ соёл культурын иимэ гуламтын бии байхада, малшад сүлөөтэй сагаа хүхюунээр, зугаа наадатайгаар үнгэргэдэг бшуу. Тиимэһээ, «Коммунизм» колхозой 3-дахи фермын һаалишад Мухаршэбэрэйнгээ аймаг соо хэдэн жэл удаагаар түрүү һуури эзэлжэ байдаг.

Нёдондо жэл энэ фермынхид үнеэн бүриһөө 1602 литр һү һаагаа һэн. 100 үнеэн бүриһөө 102 тугал абтажа, нэгэшье толгой гарзада оронгүй түлжүүлэгдээ. Мүнөө тэдэнэр СССР-эй Верховно Соведэй Хандалга бэшэгтэй, социалистическэ оронуудай коммунистическэ ба хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэдэй баталһан Деклараци, эб найрамдалай Манифесттэй танилсажа, малайнгаа ашаг шэмые улам арьбадхахаар зоригжонхой. Эндэхи һаалишад жэлэй дүүрэтэр үнеэн бүриһөө 1700 литр, 1958 ондо 2100 литр һү һаахабди гэһэн байгаа.

—Бидэнэр абаһан уялгаяа лаб дүүргэхэбди, дүүргэдэгшье гээшэбди,—гэжэ фермые даагша нүхэр Г. Ефимов хөөрэнэ.

Фермынхидэй уялга дүүргэлгэдэнь культбаза ехэ үүргэ дүүргэхэ бээз гэжэ сохом найдахаар байна.

Т. Гармаев, манай корреспондент.

Һунгагшадтаяа уулзаба

Заганай клуб соо хүн зон олон сугларанхай байба. Клубай зал соо шууяа шэмээн ехэ байһанаа гэнтэ нам болошоно. «Энэ манай кандидат», «энэ», «энэ» гэлсэжэ байжа, нэгэ залуухан, урин шарайтай, набтархан бэетэй хүнэй орожо ерэхэдэ, хүнүүд хүл дээрээ бодожо байгаад харанад.

Нээрээшье, эдэ сугларагшадай олонхинь энэ хүниие һайн танихашьегүй байжа болоо. Мухаршэбэрэй аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд арад зоной дундаһаа эрхимүүдэй нэгэн гээшэ гэжэ Николай Протасович Бубеевые аймагайнгаа арадай судьяда кандидадаар дэбжүүлһэн юм.

Николай Протасович Заиграйн аймагта юридическэ консультациие даагшаар хүдэлжэ байһанаа, эндэхи зоной арадай судьяда кандидадаар дэбжүүлхэдэнь һунгагшадтаяа уулзахаяа ерээ.

Колхозойхид кандидадаа баяртайгаар угтаба. Зондоо хүндэтэй, арадай захяа заабариие, этигэл найдабариие харюулжа ябаарай гэжэ эндэхидэй юрөөхэдэ, Николай Протасович: «намайе арадай судьяда кандидадаар дэбжүүлһэндэтнай баяртайб. Таанадай найдабариие дүүргэхын түлөө хамаг хүсэеэ гаргахаб» гэжэ үгэеэ үгөөд, өөрынгөө намтартай танилсуулба.

Николай Протасович Бубеев 1920 ондо Эрхүүгэй областьдо Эхирэд-Булгадай аймагай Тангахай гэжэ нютагта түрөө һэн. Тэрэнэй түрэлхид үгытэй ядуу байжа, Октябриин революциин урда тээ баяд ноёдой дарлалгада байдаг байгаа. Октябриин революци Николай Протасовичын түрэлхидтэ, өөртэнь ехэ жаргал асараа.

1928 ондо Николай Протасович Усть-Ордын дунда һургуулида орожо, 10 класс дүүргээд, удаань Эрхүүгэй пединститудта һуража байһанаа, 1939 ондо армида мордоо һэн. 1947 ондо армиһаа табигдажа ерэһэнһээ һүүлдэ Эрхүүгэй юридическэ һургуули дүүргээ. Тиигээд манай республикын юстицын министерстводэ хүдэлһэн байна.

1951 онһоо 1954 он болотор Хориин аймагта арадай судьягаар хүдэлөө. Һүүлдэнь БМАССР-эй адвокадуудай коллегидэ, Заиграйн аймагта юридическэ консультациие даагшаар хүдэлһэн байна.

Мүнөө Николай Протасович Мухаршэбэрэй аймагта арадай судьяда кандидадаар дэбжүүлэгдэнхэй. Ажал хэрэгээ һанамгайгаар хэдэг, өөрынгөө мэргэжэл шадабариие дээшэлүүлхын түлөө ехээр оролдодог энэ юрист арадайнгаа этигэл найдабариие бэелүүлжэ, советскэ хуули ёһые наринаар сахижа шадаха гэжэ лаб найдагдана.

Г. Тармаев.

ДЭРТӨӨ ҮНЕЭН БҮРИҺӨӨ ХАХАД ПҮҮД ҺҮ ҺААХЫН ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЕ!

☆ ☆

элжэлгэѳэ эмхитэйгээр үнгэргэхэбди

най аймагта эртэ үбэл болоудаан саг соо шанга хүйтэн дог, һалхи шуурган боложо, бэлшээриие зузаан хүр сахушадаг юм. Тиимэһээ үбэлэдэ эртэһээ һайнаар бэлдэжэ, е һайн тэжээлээр, дулаан байхангаха гээшэ ехэ удхашанарбайдаг. Урда жэлнүүдтэ малаа н байрада байлгаад, ганса үболоомоор эдеэлүүлдэг байһан һээ, үбэлдөө һү бага һаадаг, а ехээр тураадаг, гарзалуулбайгаабди.

нөө тиимэ бэшэ. Фермымнай неэн Телятниково гэжэ газарта лана. Тэндэ үнеэдэй байха ти 3 байра, зэргэлээд тугалнуубайха типовой байра, тэжээл улха кухни ба худаг бии. Мабайранууд соо электрын гал дог, үнеэд байрадаа байжа дэг, уһалдаг болонхой. Һаад дүүжэн харгыгаар малай шэбхэ газаашань гаргадаг, болон бусад тэжээл асаржа тээ үгэдэг байна.

най фермынхид энэ үбэлжэлтүгэс бэлэдхэлтэйгээр угтаба. үшын хүйтэнэй эхилэмсээр най булта дулаан, һаруул байоруулагдаа. Тэдээндэ үдэшэ эгүүр үбһэ, силос болон конрат үгэжэ һаагаад, үдэрынь алангай полинууд дээрэ адуули. Мүнөө саһан үшөө бага байТиимэһээ үнеэднай поли дээрэлёнко, һолоомын үлэгдэлые сараа эдинэ. Харин саашадаа сай ехээр орожо, шанга хүйтэнэй ходо, үнеэдээ түхэреэн сүүдхэ уяада байлган харууһалха, үүлхэ байнабди. Үнеэднай уржэлнүүдэйхиһээ һураггүй һайн, ан байраар, элбэг тэжээлээр хангагданхай. Жэшээнь, һаамхай үнеэн бүхэндэ үбэлжэлгын үедэ 20 центнер бүдүүн тэжээл, 4 тонно силос, мүн хартаабха болон концентрат эдюулэгдэхэ. Энээнээ үшөө бага гэжэ тоолоод, нэмэри тэжээл, хагда, хулһа ехээр суглуулжа, тэдэнээ оньһожоруулагдаһан кухнидаа һайнаар буйлуулжа, малаа эдеэлүүлхэ хэмжээ абажа байнабди.

Фермымнай үнеэд булта нютагай үүлтэрэй юм. Гэбэшье, үнеэдэй харууһа, эдеэлүүлгые зоотехническэ заабаряар эмхидхэдэг болоһонһоомнай хойшо, ашаг шэмэнь һүүлшын хоёр жэл соо 2,5—3 дахин дээшэлээ. Мүнөө жэл манай фермын һаалишад үнеэн бүриһөө 1100 литр һү һааха уялга абаһан аад, тэрэнээ 11 һарын турша соо үлүүлэн дүүргэв. Тиигээд жэлэй эсэс болотор үшөө 100 литр һү һаажа, үнеэн бүриһөө 1200 литр һү абахын түлөө шанга тэмсэл ябуулжа байнабди. Тиихэдэ зарим һаалишад, жэшээнь, Г. Гаськова, А. Коновалова гэгшэд үнеэн бүриһөө 1500 литр һү һаахын түлөө тэмсэнэ. Нёдондо жэлэй энэ үедэ һаалишаднай үнеэн бүриһөө оройдоо 584 литр һү һааһан байгаа. Харин мүнөө жэл һү һаалга хоёр дахин дээшэлээ гээшэ.

Мүнөө фермымнай үнеэд тугаллажа захалба. Январь—февраль һарануудта бүришье олон үнеэд тугаллаха байна. Тиигэбэл үбэлдөө зунайхиһаа дутуугүй ехэ һү һааха аргатай болохобди. Фермынхиднай үбэлдөө үнеэн бүхэнһөө хахад пүүд һү һааха зорилго урдаа табяад, тэрэнээ дүүргэхын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр ажаллажа байна.

И. Терентьев, Баргажанай аймагай «Гигант» колхозой һүнэй-товарна фермые даагша.

Яруунын аймагай «Коммунизм» колхозой түрүү һаалишан Буда-Дари Лыктыпова малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхын түлөө дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ шалгаржа, колхоз соогоо түрүүлжэ ябана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: һаалишан Буда-Дари Лыктыпова.

Л. Хайдуровай фото.

СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй болон Национальностьнуудай Соведэй бюджетнэ комиссинуудта

Байгша оной декабриин эхиндэ СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй болон Национальностьнуудай Соведэй бюджетнэ комиссинууд 1958 ондо арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй, мүн СССР-эй гүрэнэй бюджедэй проектнүүдые, тэрэшэлэн 1956 ондо гүрэнэй бюджедэй ямараар дүүргэгдэһэн тухай тоосоое уридшалан хаража эхилбэ. Эдэ бүгэдые СССР-эй Министрнүүдэй Совет СССР-эй Верховно Соведэй баталамжада табиха байна.

Депутат Н. И. Смирнов түрүүтэй Союзай Соведэй бюджетнэ комисси, мүн депутат Ф. П. Котов түрүүтэй Национальностьнуудай Соведэй бюджетнэ комисси декабриин 4-дэ пленарна заседанинуудаа үнгэргэжэ, түсэбэй, мүн бюджедэй проектнүүдые комиссинуудта ямар гуримтайгаар, хэзээ хаража үзэхэб гэжэ тодорхойлбо.

Бюджетнэ комисси бүхэн хэдэ хэдэн тусхай подкомиссинуудые байгуулаа. Бэлэдхэлэй эдэ комиссинууд союзна республика бүхэн болон арадай ажахын һалбари бүхэнөөр арадай ажахын түсэбэй ба гүрэнэй бюджедэй проектнүүдые хаража үзэхэ юм. Бэлэдхэлэй тус тус комиссинууд СССР-эй гүрэнэй бюджедэй 1956 ондо ямараар дүүргэгдэһэн тухай тоосоое хаража үзэнэ.

Союзай Соведэй болон Национальностьнуудай Соведэй бюджетнэ комиссинуудай гэшүүдһээ гадна, подкомиссинуудай хүдэлмэридэ бюджетнэ комиссинуудай гэшүүн бэшэ, СССР-эй Верховно Соведэй депутадууд хабаадалсана. Мүн арадай ажахын болон соёл культурын элдэб һалбаринуудаар мэргэжэһэн консультантнууд бюджетнэ комиссинуудай хүдэлмэридэ хабаадуулагданхай.

Декабриин 7-до Союзай Соведэй болон Национальностьнуудай Соведэй бюджетнэ комиссинуудай хамтын заседани Кремль соо болоо. СССР-эй арадай ажахые 1958 ондо хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй проект тухай элидхэл СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо—СССР-эй Госпланай Түрүүлэгшэ нүхэр И. И. Кузьмин хээ. СССР-эй гүрэнэй бюджедэй 1958 оной проект тухай, мүн 1956 оной бюджедэй яажа дүүргэгдэһэн тухай элидхэл СССР-эй Финансын министр нүхэр А. Г. Зверев хээ. Элидхэлшэд 1958 ондо арадай ажахые хүгжөөхэ түсэбэй болон СССР-эй гүрэнэй бюджедэй проектнүүдые дэлгэрэнгы һайнаар үндэһэлһэн, мүн СССР-эй Верховно Соведэй депутадуудай олон асуудалнуудта харюусаһан байна.

Бэлэдхэлэй комиссинуудай хүдэлмэри үргэлжэлһөөр. Арадай ажахын түсэбэй болон гүрэнэй бюджедэй проектнүүдые табиха талаар элидхэл болон тайлбаринуудые СССР-эй Госпланай, СССР-эй Финансын министерствын, мүн бусад министерство болон зургаануудай түлөөлэгшэд подкомиссинуудта хэнэ. Бюджетнэ комиссинуудта арадай ажахын түсэбэй, мүн гүрэнэй бюджедэй проектнүүдые хаража үзэлгэдэ союзна республикануудай түлөөлэгшэд хабаадана.

Залуушуулай фермэ

Оронойммнай хэдэн мянган залуушуул, комсомолшууд хүдөө ажахые, илангаяа мал ажалые хүгжөөхэ тухай парти, правительствынгаа уряае халуунаар дэмжэжэ, колхоз, совхозуудай фермэ, гүүртэ, отарануудта ажаллахаар гараа һэн.

Иволгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой комсомолшуудай үүсхэлээр эндэ комсомол-залуушуулай һүнэй-товарна фермэ эмхидхэгдэһэн байгаа.

Энэ фермынхид булта залуушуул, комсомолшууд юм. Тэдэнэр ажалай дүй дүршэл багатайшье һаа, эдир залуу наһанай эршэ зориг, хаба шадал мэдүүлжэ ажаллана.

Үнеэдэйнгээ харууһалга, эдеэлүүлгые зүбөөр эмхидхэжэ, яһала ехэ һү һаадаг болоо. Фермын түрүү һаалишан Нина Шункова энэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 2000 гаран литр һү һаажа, аймагайнгаа эрхим һаалишадай зэргэдэ гаранхай. Эндэ һаалишадай дутахада фермэ шадар хүдэлдэг залуухан хүбүүн Илья Шунков «һаалишан болгыт» гэжэ правленидэ хандаһан байгаа. Энэ дурадхалыень колхозой хүтэлбэрилэгшэд халуунаар дэмжээд, хүбүүе һаалишан болгоһон юм.

Түрүүшын үдэрһөө залуу һаалишан хүбүүн бүхы шадабари оролдолгоёо гарган, ажалдаа тон харюусалгатайгаар хандажа хүдэлөө. Сугтаа ажалладаг һаалишадтаа заалгажа, дүй дүршэлыень халан абажа, ажалай түрүүшын бэрхэшээлнүүдые зоримгойгоор дабан гараа. Һаалишан Шунков һүни, үдэр, орой, эртэ гэнгүй сособой үнеэдээ харууһалжа, эдеэлүүлжэ байдаг заншалтай. Үнеэдээ зүбөөр һааха, хүхэ дэлэнгыень нидхэрхэ талаар шадабаритай болоо.

Мүнөө энэ залуу һаалишан үнеэн бүриһөө сүүдхэдээ хахад пүүдһээ доошо бэшэ һү һаажа, колхозойнгоо түрүү һаалишадай зэргэдэ гараа.

— «Эрэ хүн—зориһондоо» гэжэ хэншье хадаа хэһэн ажалдаа үнэн зүрхэнһөө дурлажа, оролдожо ябабал, амжалта туйлахал байна,— гэжэ нүхэр Шунков хөөрэнэ.

Н. Романов.

Үнеэдынь муугаар харууһалагдана

Мухаршэбэрэй аймагай колхозууд энэ жэлдэ һү һаалгаяа дээшэлүүлхэ талаар яһала ехэ дабшалта хээ. Үнгэрһэн 11 һарын туршада нёдондонойхиһоо 1,5 дахин ехэ һүн һаагдаа гэхэ гү, али үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1132 литр һүн һаагдаа. «Путь Ленина» колхозойхид энэ үе соо нёдондонойхиһоо үнеэн бүриһөө 800 литр һү ехые һааба.

«Гигант», «Илалта», «Ошон» колхозууд һү һаалгаяа байгша ондо мүн лэ горьтой нэмээгээ юм.

Мүн аймагай «Путь Ленина», «Үнэн» колхозууд үнеэдээ уяада байлгаад, рационой ёһоор эдеэлүүлжэ эхилһээр үдэрһөө үдэртэ ехэ һү һаадаг боложо байна.

Гэбэшье, үбэлдөө һү һаалгые эрид дээшэлүүлхэ хэрэгтэ һаад тойбо татажа байһан баримтанууд эндэ олон. «Гигант» колхоз үнеэдтээ мүнөө хүрэтэр шэмэтэ, концентрированнэ тэжээл эдюулнэгүй. Тиимэһээ үбэлжэлгын эхилһээр һү һаалгаяа хахадһаань ехээр доошолуулаа.

Эндэхи Сталинай нэрэмжэтэ колхоз энэ жэлдэ үбһэ тэжээлээр (илангаяа силос, турнепс гэхэ мэтэ) яһала элбэг. Фермэ, гүүртын ажал хүдэлмэри оньһожоруулагданхай, малынь типовой һайн байратай. Теэд үнеэдээ уяада байлгажа, рационой ёһоор эдеэлүүлхын, бүлеэн уһаар уһалхын тухайда колхозойхид анхаралаа табинагүй. Мүнөө энэ колхоз һү һаалгаяа һараһаа һарада доошолуулжа байна. Һаалишадай ажалай жаяг заршам тон һула. Зарим һаалишад үнеэдээ хэдэн хоногто һаангүй орхижорхино, эртэ шэргээнэ.

Хонхолойн МТС-эй харьяата колхозууд һү һаалгаар бүришье ехэ гээгдэлдэ оронхой. Үнгэрһэн 11 һарын туршада үнеэн бүриһөө оройдоол 983 литр һүн һаагдаа.

Эндэхи XX партсъездын нэрэмжэтэ, «Искра», «Победа» колхозууд малай үбэлжэлгэ эмхигүйгөөр захалаа. Үнеэдтэ шэмэтэ тэжээл буйлуулагдажа, рационой ёһоор эдюулэгдэнэгүй, бүлеэн уһаар уһалагданагүй, фермэ, гүүртын ажал хүдэлмэри үшөөл гуримтай болоогүй. Һаалишадынь дутуу.

Дурсагдаһан колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд бүхы дутуу дундануудаа дары усадхажа, үбэлдөө һү абалгые эрид дээшэлүүлхын түлөө тэмсэхэ зэргэтэй.

М. Фалилеев.

ЭКОНОМИЧЕСКА БОЛОН ТЕХНИЧЕСКЭ ТАЛААР ХАРИЛСАА ХОЛБОО БАЙГУУЛХА ТУХАЙ СОВЕТСКЭ СОЮЗ СИРИ ХОЁРОЙ ХЭЛСЭЭЕ БАТАЛЬҺАН ТУШАА ГРАМОТАНУУД АНДАЛДАГДАБА

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай болон Сириин Республикын хоорондо экономическа, мүн техническэ талаар харилсаа холбоотой болохо тухай Хэлсээндэ 1957 оной октябриин 28-да Дамаскада гар табигдаһан юм. СССР-эй Верховно Соведэй Президиум энэ Хэлсээе 1957 оной ноябриин 10-да баталһан байна. Тиихэдэ Сириин Республикын Парламент болон Президентнь тус Хэлсээе 1957 оной октябриин 30-да баталһан байгаа. Энэ хэлсээнэй баталагдаһан тушаа грамотануудые СССР Сири хоёрой андалдан абалсаһан тухай Протоколдо Кремлиин Ехэ Ордон соо байгша оной декабриин 11-дэ гар табигдаба. Грамотануудые андалдан абалсаһан тухай Протоколдо СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо И. И. Кузьмин, мүн Сириин Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Халед эль-Азем гэгшэд гараа табиһан байна.

Протоколдо гар табиха үедэ иимэ хүнүүд байлсаа гэбэл:

Нүхэд Н. А. Булганин, А. И. Микоян, М. Г. Первухин, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, СССР-эй Оборонын министр, Советскэ Союзай Маршал Р. Я. Малиновский, Гадаадын худалдаа наймаанай министр И. Г. Кабанов, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо В. С. Семенов, Сириин Республикада байдаг СССР-эй Элшэн Сайд С. С. Немчина, Гадаадын экономическа холбоо харилсаа эрхилдэг, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшын орлогшо П. В. Никитин, генерал-полковник Н. И. Гусев, СССР-эй МИД-эй таһагуудые даагшад Г. Т. Зайцев, Ф. Ф. Молочков, Г. И. Тункин, Сиридэ байдаг СССР-эй сэрэгэй атташе полковник К. А. Засорин болон бусад советскэ талаһаа байлсаа.

Сириин правительственна делегациин гэшүүд—Ниитын хүдэлмэринүүдэй болон зам харилсаанай министр Фахер эль-Кайяли, Национальна экономикын министр Халиль эль-Каллаяс, Сириин Экономикые хүгжөөхэ Соведэй түрүүлэгшэ Хасан Джаббара, тэрэшэлэн СССР-тэ байдаг Сириин Республикын Элшэн Сайд Салах эд-Дин Тарази, Сириин армиин генеральна штабай начальнигай орлогшо, бригадын генерал Амин Нефури, СССР-тэ байдаг Сириин сэрэгэй атташе полковник Б. Котраш, Сириин правительственна делегациин экспертнүүд Сириин талаһаа байлсаа.

СССР болон Сириин Республикын хоорондо хани барисаата харилсаан тогтоо. Энээндэнь түшэглэн, мүн тэгшэ эрхэтэйгээр, алишье талададаа ашаг олзотойгоор, алишье талынгаа дотоодын хэрэгүүдтэ оролсонгүйгөөр, бэе бэеынгээ эрхэ сүлөөе, национальна нэрэ хүндыень хүндэлэлсэн, экономическа, мүн техническэ холбоо харилсаа байгуулжа хүгжөөхэ гэжэ хоёр правительство эрмэлзэнэ. Түмэр харгынуудые бариха, гидроэлектростанцинуудые бариха, малай бэлшээринүүдые уһалха, автомобильнуудай ябадаг харгынууд дээрэ хүүргэнүүдые бариха, азотно үтэгжүүлгын завод болон бусад предприятинуудые Сиридэ бариха, тэрэшэлэн Сириин байгаалиин баялигые элирүүлжэ сэгнэхын тулада геологобэдэрэлгын хүдэлмэри хэхэ гэжэ Хэлсээн дотор хараалагдаа. СССР-эй Правительство Сириин Правительствода хэрэгтэй соонь мүнгэ зөөри уриһалжа, Сириһээ политическэ гү, али ямар нэгэн иимэшүү ондоо уялга абангүйгөөр тэрээндэ экономическа, техническэ туһаламжа үзүүлхэ байна.

Хэлсээе баталһан тухай грамотануудай андалдан абалсаһан үдэрһөө хойшо тус Хэлсээн хүсэндөө орохо юм. Тиимэ болохолоороо, энэ Хэлсээн 1957 оной декабриин 11-һээ эхилэн хүсэндөө оробо гээшэ.

Хэлсээе баталһан тухай грамотануудые андалдан абалсаһан тухай Протоколдо халуун хани барисаанай оршон байдалда гар табиһанай һүүлээр И. И. Кузьмин Халед эль-Азем хоёр үгэнүүдые хэлээ.

(ТАСС).

Һү һаалга юундэ доошолноб

дын аймагай Цагаан-Усанай -эй харьяата зарим колхозууд эй һарада һү һаалгаяа ехээр олуулба. Эндэхи табан колхота ноябрь һарада һү һаалгань бриинхиһаа 19 мянга гаран ээр доошоо ороһон байна. Энэ дээрэһээ болооб гэжэ харахаколхозуудай хүтэлбэрилэгшэзооветеринарна мэргэжэлтэдэй һаалгада анхарал багатайхандаһан, малай үбэлжэлгые дхэл муутайгаар эхилһэнһээнь һон байха юм.

алиин малые намарһаа хойшо оо тордоогүй һаа, хүшээ ал, ашаг шэмээ доошолуулдаг аниинь мэдээжэ. Үшөө мүнөө тэр һаалиингаа малые хагданэлшээгээд хамар хадхаха үбһэ н доронь табяагүй байһан зарим колхозуудта үзэгдэнэ. ниие «Коммунизм» колхозой ээ дээрэ абажа харуулхада но. Энэ колхоз һү һаалгаар һээ жэлдэ аймаг дотороо һүүл һууринуудта ябадаг. Мүнөөһү һаалгые октябриинхиһаа эд доошолуулаа.

шалтагааниинь хадаа, энэ оз ниитынгээ малай тэжээлэй тухай асуудал мүнөө хүрэтэр хээгүй байһаар. Колхоз газар, элбэг. Бүхы сабшалангынь нгэ, Зэдэ гол дээрэ, тэдэнэй нугануудта байдаг. Сабшаай ургасын муу байһан дээрэколхоз энэ жэлдэ аяар 600 гагектар талмайн үбһэ сабшангагдаруулаа. Мүн сабшагдагазарһаашье тон бага үбһэ абаа. Гектарай арайхан 2 центнер үбһэн дунда зэргээр абтаа. Тиигэжэ түсэбөөр хараалагдаһанай дүрбэнэй нэгэ хуби шахуу үбһэ энэ жэлдэ абаа гээшэ. «Коммунизм» колхоз тэрэшэлэн силос багаар дараа.

Урдань Сэлэнгын арал дээрэ Босов болон бусад газарнуудта татагдаһан һубаг канаваар уһан гаргагдажа, тэндэхи сабшалан уһалагдажа байһан аад, мүнөө тэндэхи канавануудай хаалта боолтонь табигдажа, хэрэгһээ гарашаһан байха юм. Гадна, Дэрэстэйн талада хахалагдаһан хэдэн мянгаад гектар шэнэ газар түрүүшынгээ жэл һайн ургаса үгөөд лэ, саашадаа гандажа, өөдтэй ургаса үгэхээ болишоһон байна бшуу. Зэдэ голой нэгэ һадһа хаажа, уһыень таряанай тэрэ газар тээшэ гаргаха тухай һайн үүсхэл, һэдэлгэ гаргагдаһан болобошье, үрэгүйгөөр үлэшоо. Механизмын хүсөөр эдэ бүхы шухала асуудал шиидхэлгэдэ Цагаан-Усанай МТС болон республикын «Мелиоводстрой» анхаралаа табинагүй. Дурсагдаһан колхоз ороохо таряанай, сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ ехэ арга боломжотой аад, ган гасуурһаа боложо, жэлһээ жэлдэ бага ургаса абана. Тиигэжэ ниитынгээ малые тэжээлээр дутамагаар хангана. Энэ асуудалые ажалшадай депутадуудай Зэдын аймагай Соведэй гүйсэдком хаража үзэхэ зэргэтэй.

Гэбэшье, малай тэжээл дутамагаар бэлэдхэлгэ энэ колхоздо һү һаалгын бага байһанай шалтагаан болохо ёһогүй. Һү һаалга тухай ёһотойгоор анхаралаа хандуулжа, фермэ, гүүртэнүүд дээгүүр тус хүдэлмэрине эмхидхээ хада, ехэ һү һаажа болохо.

Сэлэнгэ, Зэдын аралнууд дээгүүрхи Шанаан, Маюр, Босов гэжэ газарнуудта байһан гүүртэнүүд дээгүүр ябахада, һү һаалгые дээшэлүүлхэ хүдэлмэри һаалишадай дунда һулаар эмхидхэгдэнхэй. Тэндэхи гүүртэнүүдэй малшад зелёнко, һолоомо мүнөө хүрэтэр газаагаа үшөө зөөгөөгүй, зариманиинь силосшьегүй һууна. Тиимэһээ үнеэдынь үглөө, үдэшэ һаалгахадаа мэхэлүүлхэ тэды нэгэ юумэ эдеэ болодог юм. Бэшэ сагынь, бүхэли үдэр соо хагданда бэлшэнэ. Һаалиин үнеэдые илгажа, уяада байлгажа, ядахын сагта үдэшэндөө юумэ эдюулээ хаданъ, үнеэдынь нэгэ бага шэмэ орохо байгаа. Нүхэр Дашипиловэй даадаг гүүртын һаалишад үнеэдтээ мүнөө хүрэтэр силос эдюулээгүй байха юм. «Асашье хүрэхэгүй һолоомо үдэртөө нэгэ эдюулнэбди» гэжэ тэндэхи һаалишад мэдүүлнэ. Гүүртын табан һаалишад ноябрьда сүүдхэдээ 130 литр һү һаадаг байһан аад, мүнөө тэрэнь 90-ээд литртээ орошоо. Энээндэ һаалишад гэмтэй бэшэ ха юм. Силос, зелёнко, һолоомо зөөлгые колхозой комплексно бригадануудай бригадирнууд нүхэд Цоктоев, Бадмаев гэгшэд эмхидхэнэгүй. Тиихэ мүртөө колхозой правлени мүнөө хүрэтэр малайнь тэжээл гүүртэ, отаранудтаа тооложо үгөөгүй байха юм.

Колхозой центральна гүүртэ. Энэ гүүртэ мүнөө хүрэтэр үбэлжэлгэдэ бэлэн болоодүй байһаар. Малайнь шэнэ байра дээгүүр, доогуураа сула забһар, сонхонуудынь тэһэрхэй. «Байрынгаа бэлэн бэшэ дээрэһээ үнеэдээ газаа, хашаан соогоо хонуулнабди. Шэшэрэлдэжэл хононо гээшэ» гэжэ һаалишад мэдүүлнэ.

Малай тэжээл буйлуулагданагүй. Кормозапарник нэгэшье гүүртэ дээрэнь үгы. Мүн һолоомо дэбтээжэ эдюулхэ хүдэлмэри эмхидхэгдээгүй байха юм.

— Малда эдюулхэ концентрат хараагүй байһаар үнинэйбди,— гэжэ мүн һаалишад хэлэнэ.

Гүүртэнүүд дээгүүр тугаллаһан үнеэд байрада байлгагдажа эдеэлүүлэгдэнэгүй, түрэһэнэйнгөө һүүлээр бэлшээридэ гаргагдана. Һая тугаллаһан үнеэе хээрэ гаргажа, зүдэрээнэ гээшэ. Иимэ үнеэдһээ саашадаа ямар шэмэ абтахаб?

Байһан арга боломжоёо таарамжатайгаар хэрэглэжэ шадаа хадаа энэ колхоз һү һаалгаяа доошолуулхагүй байгаа. «Багааршье һаань, үнеэдтээ силос эдюулжэ эхилһэнһээмнай хойшо һүмнай нэгэ бага нэмээ»—гэжэ зарим һаалишад хэлэнэ.

«Коммунизм» колхозой байдал дээрэ харуулагдаһан дутагдалнуудые хараадаа абажа, Цагаан-Усанай МТС-эй харьяата колхозууд һү һаалгаяа эрид дээшэлүүлхын түлөө оролдохо ёһотой.

Н. Цыбенов, манай корр.

Бүмбэрсэг дэлхэйе тойрогшо хэмэл одонуудай ябадал тухай

Декабриин 13-да үглөөнэй 6 часта хоёрдохи хэмэл одон бүмбэрсэг дэлхэйе 559 дахин тойроо. Мүн энэ туршада түрүүшын хэмэл одон 1053 дахин дэлхэйе тойроһон байна.

Хойто широтагай 17 болон 42 градусай хоорондо наранай гарахын урда тээ, мүн урда широтагай 0 болон 17 градусай хоорондо наранай ороһоной һүүлээр, үүлэгүй сэлмэг байгаа һаань, хоёрдохи хэмэл одые миин нюдөөр хаража болохо.

(ТАСС).

М. Горькиин нэрэмжэтэ библиотекэдэ

«М. Горькиин нэрэмжэтэ республикын библиотекэ» гэһэн гаршагтай байшанда үглөөнэй 11 часһаа үдэшын 10 болотор хүнүүд орохол, гаражал байдаг.

Библиотекэдэ ороодүйдөө, бүри коридоор соонь ябахадаа, эндэ үдэрһөө үдэртэ үнгэргэгдэдэг гэгээрэлэй хүдэлмэриин зарим зүйлнүүдтэй танилсахаар юм. Коридорой хоёр хажууда элдэб фото-монтаж, номой витринэ, стендүүд харагдана. Коммунизм байгуулжа байгаа советэ арадай агуу ехэ баатаршалга тухай, энэ талаар ямар амжалтын түйлагдаһан тухайда «манай орон дотор коммунизм байгуулгын амжалта» гэһэн стенд хөөрэжэ үгэнэ.

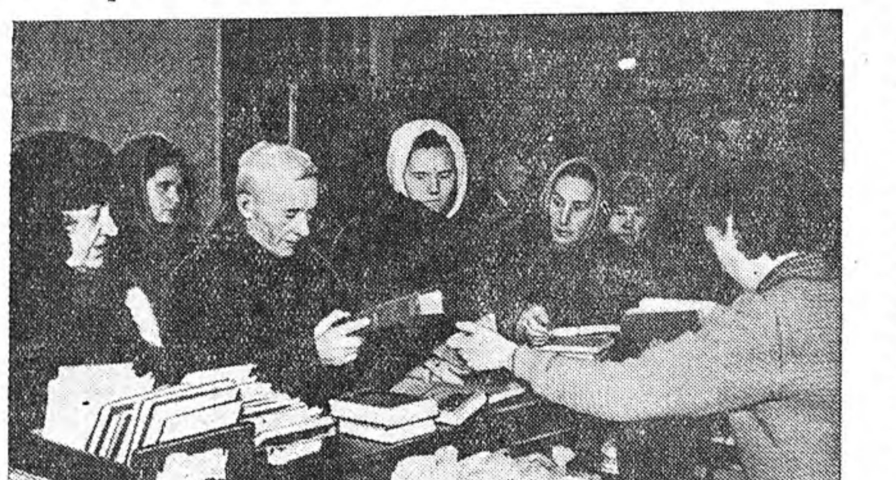
Информациин самбарай дэргэдэ хүн олоороо сугларна. Һаяхан абтаһан шэнэ шэнэ номууд тухай энэ самбарынь мэдээсэдэг бшуу. Мүн библиотекэдэ ямар номуудые захижа абаха тухай уншагшадай дурадхал суглуулагдажа байнхай.

...Уншалгын зал соонь дулаахан, һарюулхан, абяа шэмээгүй. Уншагшадай олонхинь залуушуул, студентнэр байдаг. Тэдэнэр аалиханаар ошожо, библиотекын хүдэлмэрилэгшын столой дэргэдэ зогсоод, каталог харана, тусхай таһалгатай хайрсагууд соохи номуудые үзэнэ. Хэрэгтэй ном, журналаа абаад, столдо ошожо һуунад. Уданшьегүй зал соо хүнүүд дүүрэнэ, хожомдогшод хүлеэхэ ушартай болоно.

Мүнөө энэ зал 4200 гаран уншагшадтай юм. Тэдэнэй 300 шахуунь эндэ үдэр бүри ном уншадаг жэшээтэй. Студентнэр үзэжэ байһан номуудаа абахаһаа гадна, уран зохёолой ном уншана, шэнэ шэнэ журналнуудые һонирхон харана. Һаядаа арадай сүүд тухай ном илангаяа олон хүн уншадаг болоо.

Гадна, уншалгын залай хүдэлмэрилэгшэд элдэб хэмжээ-ябуулга эмхидхэхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулдаг. Тэдэнэр олон предприятитай холбоо барисаатай байдаг, тэндэ ошожо элдэб выставкэ, шэнжэлэл эмхидхэдэг юм. «Труд артельдэ эмхидхэгдэһэн уранзохёолой литературын булан ехэ һонирхолтой байгаа. Арадай сүүдэй һунгалтада зорюулагдаһан номой олон выставкэ эмхидхэгдээ.

—«Номгон Дон» гэжэ кино хараһанайнгаа һүүлээр Михаил Шолоховой гайхамшаг зохёол үшөө уншаха дурам хүрөө. Намда тэрэ ном оложо үгыт,—гээд библиотекын үнинэй уншагша, мүнөө буурал толгойтой болоһон пенсионер Степан Афанасьевич Давыдов библиотекын хүдэлмэрилэгшэдэ хандаба. Иимэ хөөрэлдөөн абонементын зал соо боложо байгаа юм. (1-дэхи зураг).

Мүн лэ эндэнь үдэр бүри хүн олон байдаг. Абонементын залай 6200 үлүүтэй уншагшадай дунда үбгэжөөлшье хүнүүд, үхибүүдшье, гэрэй эзэн эхэнэрнүүдшье, залуу хүдэлмэришэдшье бии. Тэдэнэй олониинь хэдэн жэлэй туршада библиотекэһээ ном абажа уншадаг. Уншагша Резницкаягай анха түрүүшынхеэ ном абаһанһаань хойшо аяар 30-аад жэл үнгэрөө. Мүн уншагшад Читков, Рухлядьева, Левицкий болон бусад олон жэлэй туршада ном абажа уншана. Тэдэнэй зариманиинь һургуулиин наһанай байхадаа ном абажа эхилһэн юм.

Ородой, мүн хилын саанахи классигуудай, ород уранзохёолшодой номуудые уншадаг хүнүүд заримдаа нэгэ номые хэдэ дахин абажа уншана. Залуу хүдэлмэришэд шадабари мэргэжэлээ, юрэнхы эрдэмээ дээшэлүүлхын тула, түсэбэй ёһоор тусхай ном уншадаг байха юм. Мүнөө эндэ 100 гаран хүн түсэбэй ёһоор ном уншадаг. Гэрэй эзэн эхэнэрнүүд, эхэнэр албахаагшад үхибүүдээ зүбөөр хүмүүжүүлхэ асуудалаар номуудые абажа уншадаг юм. Мүн иимэ уншалга һурагшадта, мэргэжэлтэдтэ зорюулагдан эмхидхэгдэнэ. Уншагшадай мэргэжэл мэргэжэлээрнь тусхай выставкэ, номой шэнжэлэл, элдэб плаката эмхидхэдэг байна. Тиихэдэ абонементын хүдэлмэрилэгшэд һая абтаһан номууд тухай уншагшадта саг дары мэдээсэдэг болонхой.

1881 ондо эмхидхэгдэһэн энэ библиотекэ мүнөө республика доторхи эгээн ехэ һангай номой газар, мүн Байгал шадарай үнинэй библиотекэнүүдэй нэгэн болоо. Библиотекын эмхидхэгдэһээр 75 жэлэй ой 1956 оной сентябрьда тэмдэглэгдээ һэн. Октябриин революциин урдахана эндэ гансахан библиотекарь ажалладаг, уялгань ном үгэлгөөр хизаарлагдадаг байгаа. Мүнөө энэ библиотекэ 30 гаран хүдэлмэрилэгшэдтэй. Тэдэнэр элдэб һонин номуудые уншагшадтаа дурадхахаһаа гадна, культурно-гэгээрэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулна. Тус библиотекэ научна библиографиин, методическа хүдэлмэриин центр болонхой.

Уншагшадтаяа сэхэ холбоотой уншалгын, абонементын залнуудһаа гадна, библиотекэнүүд хоорондын абонемент, библиографическа, ном хадагалдаг, ном илгадаг таһагууд, мүн методикын кабинет ехэ ажал хэдэг, хүдөөгэй библиотекэнүүдэй дүн согсолжо, түрүү, һайн үүсхэлыень дэмжэдэг, элдэб мэдээсэл, ном тухай һанамжа дурадхал үгэдэг байна. Эндэ хүдөөгэй библиотекын хүдэлмэрилэгшэд ерэжэ, ажалтайнь танилсан, мэргэжэлээ дээшэлүүлдэг. Энэ жэлэй туршада хүдөөгэй библиотекын 50 гаран хүдэлмэрилэгшэд эндэ ерэжэ һураһан байха юм.

Субботын үдэшэ библиотекэдэ хүн зон олон суглардаг. Тэдэнэр уран зохёолшодтой, үйлэдбэриин түрүүшүүлтэй уулзахаяа гү, али эндэ эмхидхэгдэдэг литературна үдэшэдэ хабаадахаяа ерэдэг байна.

Библиотекэдэ жэл бүри олон шэнэ ном абтана. Байгша оной түрүүшын хахад жэл соо ганса абонементын зал 20267 түхэригэй 4500 шэнэ ном абаһан юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: библиотекын уншалгын зал соо.

С. Бардамовагай текст, Л. Хайдуровай фото.

Спортын хронико

☆ **Шатар.** Шатараар Облпрофсоведэй шан абахын түлөө мүрысөөн боложо дүүрэбэ. Һүүлшын уулзалгада транспортын «Локомотив» бүлгэмэй, Шэлэй заводой шатаршад түрүү һууриин түлөө тэмсээ. Транспортынхид илалта түйлажа, түрүү һуурида гараа.

Мяха-консервын комбинадай шатарай секци энэ жэл эдэбхитэдые олоор хабаадуулан, һайнаар хүдэлмэрилжэ байнхай. Командаараа комбинадай түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөө эмхидхэһэн байна. Мүнөө өөһэд хоорондоо мүрысэжэ эхилээ. Энэ мүрысөөндэ 22 шатаршад 2 бүлэг болоод наадажа байнад.

Түрүүшын бүлэгтэнь — Просверенников, хоёрдохидонь — Щербаков гэгшэд шалгараа.

☆ **Баскетбол.** Баскетболоор республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө дүрбэдэхи уулзалга ПВЗ-гэй Культурын ордон соо болобо. Энэ мүрысөөндэ түрүүлжэ ябаһан багшанарай ба зооветинститудай командануудай мүрысөөн ехэ тулалдаатайгаар үнгэрөө. Багшанарай команда 48:40 тоотойгоор нүгөөдүүлээ шүүгээ. «Динамынхид» 68-дахи һургуулиин командые шүүбэ. Удаадахи уулзалгануудта пединститудай хоёрдохи командые түмэр замай техникумэйхид, 66-дахи һургуулиин командые пединститудай 1-дэхи команда шүүгээ.

Дүрбэдэхи уулзалгын дүнгүүдээр багшанарай команда абажа боломоор 8 очкоһоо 8-ые абаад, түрүүлжэ ябана.

А. Игумнов.

МНР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр нүхэр С. Аварзедтэ

Монголой Арадай Республикада газар хүдэлжэ, монгол арадта хохидол ушаруулагдаһандань гүнзэгы ехээр һанаагаа зобожо байһанаа МНР-эй правительстводо болон монгол арадта СССР-эй правительствын зүгһөө мэдүүлнэб.

СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. ГРОМЫКО.

Улаан Хэрээһэнэй советскэ общество хёодо дайрагдаһан, МНР-эй хүн зондо туһаламжа үзүүлбэ

Газарай хүдэлхэдэ хохидо МНР-эй хүн зондо туһала үзүүлхын тулада 250 мянган т риг үгэхэ гэжэ Улаан Хэрээһэ советскэ общество тогтоогоо.

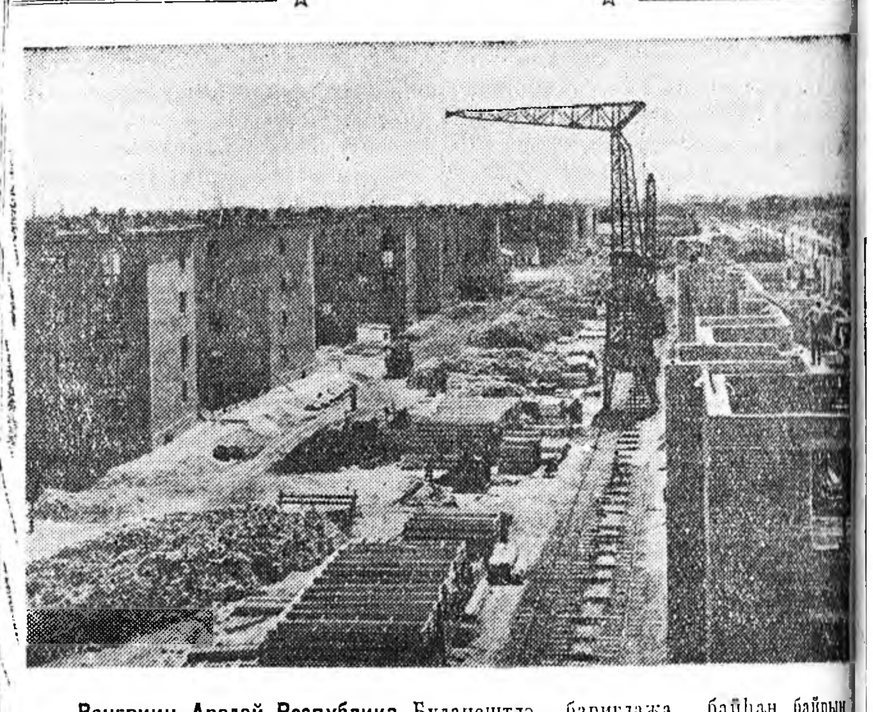
ХИЛЫН СААНАҺАА

США-гэй Президент Д. Эйзенхауэртэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганинай эльгээһэн бэшэг тушаа США-гэйхид һанамжаяа хэлэжэ эхилээ

ВАШИНГТОН, декабриин 12. (ТАСС). Сагаан Байшан болон гүрэнэй департамент Эйзенхауэртэ Н. А. Булганинай эльгээһэн бэшэгые «тон нариинаар шэнжэлэн үзэжэ байна» гэжэ гүрэнэй департамент декабриин 11-дэ хуулита ёһоор соносхоо. Гэбэшье, энэ бэшэг хадаа Парижда болохоёо байһан НАТО-гэй зүблөөндэ Советскэ Союзай нүлөөлхэ һанаатай байһан тухай гэршэлнэ гэжэ гүрэнэй департамент мэдүүлээ.

Бэшэг соо хэгдэһэн дурадхалнуудые США «дэмжэхэгүй» байна гэжэ «Ассошиэйтед Пресс» агентство мэдүүлһэн байгаа. Гэбэшье, дурадхалнуудыень дэмжэхэгүйбди гэжэ сэхэ мэдүүлхэнь тиимэ бэлэн хэрэг бэшэ гэжэ Америкын хэблэл бэшэнэ.

«Советскэ Союзай дурадхалнуудые оруулаад байхада Эйзенхауэр бэрхэтэй байдалда оробо. Дурадхалнуудыетнай, тусхайлбал, уулзаха тухай дурадхалыетнай дэмжэхэгүй байнабди гэжэ Эйзэнхауэр харюусаха ёһотой. Теэд уулзалгаһаа сэхэ арсажа болохогүй. Тиимэһээ президентын байдалынь ехэ бэрхэтэй болонхой».

Венгриин Арадай Республика. Будапештдэ баригдажа байһан байрын гэрнүүд харагдана.

ТАСС-эй фотохронико.

Советскэ культурын ажал-ябуулагшадай делегацида ошохо зүбшэл үгэхэһөө Франциин засагаархид арсаа

«Франция — СССР» гэжэ обществын уряалаар энэ оной ноябриин һүүл багаар Франци ошожо, Франциин арадай соёл культуратай, ажабайдалтайнь танилсахаяа бэлэдхэл хэжэ байһан советскэ культурын ажал-ябуулагшадта визэ үгэхэһөө Франциин засагаархид арсаа.

Энээнтэй дашарамдуулан, советскэ делегациин гэшүүд: композитор Хренников, СССР-эй Наукануудай Академиин гэшүүн-корреспондент Кочина, профессор Ефимов, киноактриса Быстрицкая гэгшэд «Франция—СССР» гэжэ обществодо телеграмма эльгээгээ. Тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

«Нүхэдэй ёһоор Танай хэһэн уряал абахадаа, манай делегаци Танай ороной соёл культуратай, Франциин арад зоной ажабайдалтай танилсахын тулада Франци ошохо гэжэ бэлэн болоод байһан юм. Бэе бэедээ айлшалалсажа байхадаа, Советскэ Союз Франци хоёрой үгээ ойлголсохо, хани барисаатай болохо хэрэгтэнь эгээл ехэ туһа хүргэжэ шадаха байгаабди гэжэ һанаһан дээрэһээ бидэнэр Франци ошохо илангаяа дуратай байһан юмди. Тиимэһээ Францида ошохо зүбшөөл манай делегацида үгэхэһөө Франциин засагаархидай арсахада айхабтар ехээр гайхаһан б набди.

Ородоол һаяхан, энэ оной тябрьда, культурна холбоо харил байгуулха тушаа түсэб Франци ветскэ Союз хоёр зохёоһон бай Энэ түсэбэй ёһоор, культурна ор низацинуудай хоорондоо холбоо болоходонь али болохо туһалам үзүүлхэ гэжэ хоёр тала зүбшө һэн байна. Тиимэһээ засагаар дайтнай Франци ошохо зүбш манда үгэхэһөө арсахадань б ехээр гайхаабди.

Франци Советскэ Союз хоё хоорондохи харилсаае үргэдхэх тулада манай орон дотор бүхы хихо хэмжээнүүд абтана. Совет арадай ажабайдалтай танилса хүсэһэн хүн бүхэн манай оро ерээд ошохо аргатай. Бидэнэр, ветскэ культурын бүхы ажал-яб лагшадтал адли, саашадаа Франци Советскэ Союз хоёрой ку турна холбоо барисаае бэхижү хын түлөө оролдохобди.

Манда уряал эльгээһэнэйнь лөө «Франция — СССР» гэжэ обществодо баясхалан хүргөөд, Фр ци СССР хоёрой хани бариса культурна харилсаае хүгжөөхын лада хэжэ байһан һайн һай ажал-ябуулгадаа ехэ амжалта т лахыетнай хүсэнэбди».

Сурабайда болоһон митинг дээрэ Сукарно үгэ хэлээ

ДЖАКАРТА, декабриин 11. (ТАСС). Сурабайда декабриин 11-дэ болоһон митинг дээрэ республикын президент Сукарно Баруун Ирианиие сүлөөлхын түлөө Индонезиин арадай хэжэ байһан тэмсэл тухай асуудалаар үгэ хэлээ. Энэ митингдэ хэдэн зуу мянган хүн хабаадаа.

Баруун Ирианиие Индонезитэй нэгэдүүлхын түлөө тэмсэлдээ Индонезиин арад заатагүй илалта түйлаха гэжэ Сукарно хэлэбэ. Энэ тэмсэл хадаа үнэн зүб тэмсэл юм, харин үнэн зүб тэмсэл заатагүй илалтаар түгэсэдэг гэжэ президент мэдүүлээ. Баруун Ириан тухай резолюци тушаа Нэгэдэмэл Нацанuудай Организацида голосованиин болоходо голосуудай гурбанай хоёр хубиие Индонезиин абажа шадабагүйшье һаань, Индонезиие 42 орон дэмжээ. Эдэ оронуудта бүхы дэлхэйн хүн зоной хахадынь ажаһуудаг байна. Гадна, ООН-эй гэшүүн бэшэшье һаа, 600 миллион хүнтэй Хитадай Арадай Республика Индонезиие дэмжэнэ гэжэ Сукарно онсолон тэмдэглэбэ.

Баруун Ириан тухай асуудал ООН-до, Гаагада гү, али Вашингтондо бэшэ, харин гансал Индонезидэ шиидхэгдэхэ ёһотой гэжэ Сукарно мэдүүлээ.

Индонезиин хэжэ байһан үнэн зүб тэмсэлые Сири дэмжэнэ

ДАМАСК, декабриин 12. (ТАСС). Баруун Ирианиие оронтоёо нэгэдүүлхын түлөө Индонезиин хэжэ байһан тэмсэлые дэмжэжэ байһан тухай шиидхэбэри Сириин парламент декабриин 11-дэ нэгэн дуугаар баталан абаа.

Баруун Ирианиие Индонезитэй нэгэдүүлхэ гэһэн бодолые Сириин правительство болон делегацинь Нэгэдэмэл Нацануудай Организацида дэмжэнэ гээд Сириин Гадаадын хэрэгүүдэй министр Салах Битар мэдүүлээ.

Франциин олониитэ НАТО-гэй сэрэгэй түсэбые буруушаана

ПАРИЖ, декабриин 12. (ТАСС). Америкын атомна болон ракетнэ буу зэбсэгые Баруун Европодо асарха тухай аюулта түсэбые буруушаан, Франциин олониитын улам олон организаци эрид шууд тэмсэдэг болонхой. Энэ түсэб мүнөө болохоёо байгаа НАТО-гэй Соведэй сесси дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ юм.

Энэ түсэбые буруушаажа байһанаа мэдүүлхын тулада сессиин болохо Шайо ордон руу делегацинуудые эльгээхые Түмэрзамшадай национальна федерациин бюро, Франциин басагадай Союз, Сена департаментын эб найрамдалай национальна Совет болон бусад организацинууд уряалаа.

СССР-эй металлургическа промышленность тухай Америкын журнал бэшэнэ

НЬЮ-ЙОРК, декабриин 11. (ТАСС). «Булад абалгаар Росси Холбоото Штадуудые хүсэжэ ябана» гэһэн гаршагтай статья «Бизнес Уик» журнал толилжо, тэрээн соогоо советскэ металлургическа промышленностиин бушуу түргөөр хүгжэжэ байһандань ехээр һанаагаа зобожо байһанаа мэдүүлнэ.

Һаяхан Советскэ Союз ошожо, советскэ металлургическа заводуудые хаража ерэһэн, металлургиин хэрэгээр мэргэжэһэн д-р Деннис Кэрни гэгшэ США-гэй гүрэнэй департаментда тусхай элидхэл бэлэдхэжэ үгөө. Энэ элидхэлдэ үндэһэлэн, «Бизнес Уик» иигэжэ бэшэнэ: «манайхида орходоо советскэ металлургическа промышленность айхабтар түргөөр хүгжэнэ. Гэхэтэй хамта, бидэнэр урдынхитай хэзээшье сасуулхаар бэшэ ехэ продукци мүнөө гаргадаг болонхойбди».

Долоон жэлэй туршада Советскэ Союз хоёр дахин ехэ булад х луулдаг болоо. Тиигээд мүнөө бу хайлуулдаг заводуудтаа үшөө х дахин ехэ продукци абадаг боло түлөө оролдожо байна» гэжэ ж нал тэмдэглэнэ.

«Мүн Россин доменно пеэ нүүд манайхида орходоо нилээд шэрэм бүтээнэ». Советскэ домен томо пеэшэнүүд сүүдхын турша 2400—2500 тонно шэрэм хайлуул Харин тиихэдэ, Америкын эг һайн доменно пеэшэнүүдынь сов скэ пеэшэнүүдһээ хэмжүүрээ нэгэ бага томо байбашье, сүү соо 2000—2100 тонно шэрэм х луулдаг байха юм» гэжэ жур үргэлжэлүүлэн бэшээ.

Советскэ Союз «США-гэй урда гараха гэжэ эрид шиидэнхэй бай һаа гадна», «урдань бодото дээ гаража шадахашье байна» г журнал статьягайнгаа түгэсхэл мэдэрбэ.

Франциин Гадаадын хэрэгүүдэй министрын мэдүүлгэ

НЬЮ-ЙОРК, декабриин 11. (ТАСС). Алжир тушаа ООН-эй Генеральна Ассамблейн абаһан резолюциие хэблэлэй түлөөлэгшэдтэ тайлбарилха зуураа, Франциин Гадаадын хэрэгүүдэй министр К. П но иигэжэ мэдүүлбэ: «тулалдаану дые болюулха тухай хэлсээ хэхэ Франци бэлэн байна».

ТОБШО МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

✦ КНР-эй Гүрэнэй Соведэй премьер Чжоу Энь-лайн уряалаар Бирмын эб найрамдалай тала баригшалай делегаци Пекин ерээ. Бирмын премьер-министрын орлогшо, национальна оборонын министр У Ба Све делегациие толгойлно.

✦ США Турцида залан шэглүүлэгдэдэг һомонуудые болон ракетэнүүдые үгэхэ болоо гээд Турциин премьер-министр Мендересэй сон хоһон тухай Лондоной радио мэд сэбэ. Турциин офицернүүд СШ ошожо, эдэ һомонуудые яажа рэглэхэ тушаа һургуули хэжэ ер юм.

Редакторай орлог О. ГОМБОЕВА.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ ул. Ленина 26. Телефоны редакции: редактора 46-32. зам. редактора — 32-74. отв. секретаря — 27-37. отделов: партийной жизни сельского хозяйства — 47-59 пропаганды и переводов — 35-14. культуры и быта, промышленности — 34-05. местной информации и писем — 24-74. корректорская — 32-67. бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00606. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР Зак. № 5748.